



Mali i Zi / Crna Gora
Komuna e Tuzit / Opština Tuzi

Kryetari i Komunës
Përsjednik Opštine
Nr./Br. 01-307/24-1045/2

Rruga Tuz nr. 1 , nr. 44
Ulica Tuzi br.1 , br. 44

+382 20 875 167
kryetari@tuzi.org.me

Tuz – Tuzi, 20.03.2024. godine

SKUPŠTINA OPŠTINE TUZI
n/r g-dinu Fadil Kajoshaj – përsjedniku

PREDMET: Dostava Predloga Programa
NAPOMENA: Uvrstiti u dnevni red naredne sjednice Skupštine
PODNOŠILAC PREDMETA: Përsjednik Opštine
OBRAĐIVAČ AKTA: Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

Poštovani,

Na osnovu člana 60 stav 2 Statuta opštine Tuzi („Službeni list CG – opštinski propisi” br. 24/19, 05/20, 51/22, 55/22) u prilogu Vam dostavljam:

- **Predlog Programa mjera za realizaciju sredstava za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za 2024. godinu - Agrobudžet.**

Za predstavnicu predlagачa koja će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela prilikom razmatranja ovog materijala određuje se Ismeta Gjoka, sekretarka Sekretarijata za poljoprivredu i ruralni razvoj.

KUVENDIT TË KOMUNËS SË TUZIT
Z. Fadil Kajoshaj – Kryetar

LËNDA: Dorëzimi i Propozimit të Programit
VËREJTJE: Të përfshihet në rendin e ditës në seancën e rrallës së Kuvendit
PARASHTRUESI I PROPOZIMIT: Kryetari i Komunës
PËRPUNUESI I AKTIT: Sekretariati për bujqësi dhe zhvillim rural

I nderuar,

Në bazë të nenit 60 paragrafit 2 të Statutit të komunës së Tuzit („Fleta zyrtare e MZ – dispozitat e komunës” nr. 24/19, 05/20, 51/22, 55/22) bashkëngjitur Ju dorëzoj:

- **Propozimin Programin e masave për realizimin e mjeteve të dedikuara për zhvillimin e prodhimtarisë bujqësore në Komunën e Tuzit për vitin 2024 – Agrobuxheti.**

Për përfaqësuese të propozuesit e cila do të marrë pjesë në punën e Kuvendit dhe trupave punues të tij gjatë shqyrtimit të këtij materiali, përcaktohet Ismeta Gjokaj, sekretare e Sekretariatit për bujqësi dhe zhvillim rural.



Na osnovu člana 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list CG", br. 2/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22), člana 20 stav 1 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službeni list Crne Gore" br. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 i 51/17), a u vezi sa članom 99 stav 3 tačka 18 Statuta Opštine Tuzi ("Službeni list Crne Gore-opštinski propisi", br. 24/10, 05/20, 51/22 i 55/22), kao i člana 3 stav 2, 3, i 4 Odluke o podsticajima i investiranju u razvoj poljoprivrede Opštine Tuzi ("Službeni list Crne Gore-opštinski propisi", br. 20/23), Skupština Opštine Tuzi, na sjednici održanoj _____.2024 donosi

PROGRAMA MJERA
za realizaciju sredstava za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za
2024.godinu - Agrobudžet

I OPŠTI DIO

Član 1

Ovim programom mjera se utvrđuju mjere agrarne politike, za podsticanje poljoprivrede u 2024. godini (u daljem tekstu program), putem subvencija za proizvodnju i pružanje usluga.

Član 2

Sredstava predviđena ovim programom, opredijeljena su Budžetom Opštine Tuzi za 2024. godinu i iznose 574.000,00 eura.

II RASPODJELA SREDSTAVA

Član 3

Sredstva iz opšteg dijela ovog programa, opredijeljena su prema podsticajnim mjerama, Agrobudžetom za 2024. godinu, a iste su razrađene i čine sastavni dio programa i to:

Br.	Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj	550.000,00
1.	Direktna plaćanja po jedinici površine	295.000,00
2.	Direktna plaćanja po grlu stoke	80.000,00
3.	Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka	125.000,00
4.	Podrška unapređenju pčelarstva	25.000,00
5.	Podrška žetvi strnih i prosolikih žita	10.000,00
6.	Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima	2.000,00
7.	Podrška programu zaštite bilja	9.000,00
8.	Podrška korićenju planinskih pašnjaka	4.000,00
	Ostale usluge	24.000,00
9.	Promocija poljoprivrednih proizvoda i poljoprivrede	7 500,00
10.	Edukacija poljoprivrednih proizvođača i posjete gazdinstvima koja primjenjuju savremene tehnologije	4.000,00
11.	Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija	12.500,00

O S T A L E O D R E D B E

Član 4

Predsjednik Opštine može u slučaju potrebe, a na predlog Sekretarijata za poljoprivredu i ruralni razvoj donijeti Odluku o mjerama za podsticaj koje nijesu predviđene ovim Programom.

Član 5

Zahtjevi koji ne budu podneseni u rokovima predviđenim ovim Programom, biće odbijeni.

Član 6

Za izvršenje Programa odgovoran je Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj razvoj i Sekretarijat za finansije. Obaveze prema korisnicima Programa izvršavaće se po dinamici utvrđenoj budžetskim planom potrošnje za 2024. godinu, koji odobrava Sekretarijat za finansije Opštine Tuzi, a najkasnije do kraja kalendarske godine po rješenjima koja su donešena za prvo polugodište, odnosno do kraja februara naredne godine za rješenja koja su donešena do kraja tekuće godine.

Član 7

Troškovi iskazani po pojedinim mjerama predstavljaju projektovane vrijednosti. Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj može u toku izvršenja Programa vršiti izmjene namjene korišćenja sredstava i preusmjeravati ih sa mjere, za koju nije bilo dovoljno interesovanja, na drugu mjeru gdje je interesovanje veće od projektovanog iznosa.

Član 8

Ovaj Program stupa na snagu od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore-opštinski propisi", a primjenjivaće se od 1. januara 2024. godine.

Broj: 02-016/24-
Tuzi, _____.2024. godine

SKUPŠTINA OPŠTINE TUZI
PREDSJEDNIK,
Fadil Kajoshaj

O B R A Z L O Ž E N J E

Pravni osnov za donošenje Programa mjera za realizaciju sredstava opredijeljenih za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za 2024. godinu – Agrobudžet se nalazi u članu 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj sanoupravi kojim je propisano da skupština donosi propise i druge opšte akte, članu 20 stav 1 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju a u vezi sa članom 24 stav 1 tačka 22 Statuta Opštine Tuzi kao i članu 3 stav 2, 3, i 4 Odluke o podsticajima i investiranju u razvoj poljoprivrede Opštine Tuzi.

Ovim programom mjera se utvrđuju mjere agrarne politike, za podsticanje poljoprivre u 2024. godini (u daljem tekstu program), putem subvencija za proizvodnju i pružanje usluga. Sredstava predviđena ovim programom, opredijeljena su Budžeta Opštine Tuzi za 2024. godinu i iznose 574.000,00 eura.

Sredstva iz opšteg dijela ovog programa, opredijeljena su prema podsticajnim mjerama, Agrobudžetom za 2024. godinu, a iste su razrađene i čine sastavni dio programa i to:

1. Poljoprivreda i ruralni razvoj – Direktna plaćanja po jedinici površine, Direktna plaćanja po grlu stoke, Podrška razvoju tržišne proizvodnje sirovog mlijeka, Podrška unapređenju pčelarstva, Podrška žetvi strnih žita, participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima, Podrška program zaštite bilja, Podrška korišćenju planinskih pašnjaka i
2. Ostale usluge – Promocija poljoprivrednih proizvoda i poljoprivrede, Edukacija poljoprivrednih proizvoda I posjete gazdinstvima koja primjenjuju savremene tehnologije i Dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija .

POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj

STRATEŠKI CILJ 1: Direktna plaćanja poljoprivrednim gazdinstvima

Prioritet 1 Direktna plaćanja po jedinici površine

Opis projekta:

Proizvodnja povrća je vodeća grana poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi kao i proizvodnja krompira i višegodišnjih zasada. U ovoj kategoriji najveće količine proizvodnje čini lubenica, paprika, kupus, dinja, tikvice, paradajz, krastavac i rani krompir a od višegodišnjih zasada tu se izdvajaju vinova loza i maslina.

Proizvodnja povrća u zatvorenom prostoru je veoma zastupljena i organizovana je na 32,04 ha. Najveće učešće u površinama pod plastenicima zauzima paprika, zatim paradajz i krastavac. U zimskom periodu najviše se proizvodi salata, zatim spanać i blitva. U posljednje vrijeme se u plastenicima gaje kupus, krompir, luk i sl. Prinosi po jedinici površine u povrtarskoj proizvodnji nijesu na zavidnom nivou što je posledica izbora sorti, neadekvatna primjena agrotehničkih mjera, naročito đubrenje, zatim klimatske prilike tokom ljeta, kao i neadekvatan raspored padavina. Prema podacima Sekretarijata u 2023. godini na području opštine Tuzi je bilo ukupno 987,89 ha obradivih površina (maslina, vinova loza, voće, povrće I krompir, žitarice, ostale ratarske culture i ljekovito bilje).

Ova mjera se realizuje kroz podršku proizvodnje po jedinici površine (ha) oranica, tj. obrađene površine pod višegodišnjim zasadima odnosno povrćem i krompirom.

Namjena i cilj projekta:

Podrška se obezbjeđuje za sve oranice odnosno obradive površine pod višegodišnjim zasadima, povrćem i krompirom. Podrška se odnosi na registrovane poljoprivredne proizvođače sa teritorije opštine Tuzi.

Cilj za preduzimanje ovakve mjere je rast konkurentnosti, rast prihoda poljoprivrednih gazdinstava, harmonizacija između inputa za proizvodnju i tržišne cijene i dr.

Procedura realizacije i aktivnosti:

Iznos podrške je do 350 eura po hektaru obradive površine, tj. površine pod višegodišnjim zasadima odnosno povrćem i krompirom. Obradiva površina je oranica sa poljoprivrednom kulturom, na otvorenom, u plasteniku i pod višegodišnjom kulturom. Podrška poljoprivredom proizvođaču za prva dva hektara je do 350 eura dok za svaki sledeći hektar iznos podrške bi iznosio do 250 eura/ha, dok će maksimalan iznos podrške po poljoprivrednom gazdinstvu biti ograničen na 3000 €.

Aktivnosti koji se odnose na ovu mjeru su:

- objava Javnog poziva;
- prijem zahtjeva i potrebne dokumentacije;
- terenska kontrola;
- obrada zahtjeva;
- donošenje rang liste poljoprivrednika koji su stekli pravo na subvenciju
- isplata sredstava na žiro račun podnosioca zahtjeva.

Detalji koji se odnose na proceduru realizacije, kriterijume, rokza prijave i ostale neophodne informacije će biti detaljno opisani u Javnom pozivu koje će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti.

Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirani iznos, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po ha.

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Primjena ove mjere će uticati na rast konkurentnosti proizvoda, rast Prihoda poljoprivrednih gazdinstava, kao i na ublažavanje troškova investije u proizvodnji i inputa.

Izlazni indikatori:

Finalna rang lista poljoprivrednih proizvođača sa područja opštine Tuzi koji su ispunili uslove za podršku kao i suma isplaćenih sredstava.

Odgovorna strana:

Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

295.000,00 EUR, Opština Tuzi

Ciljne grupe/ korisnici:

Registrovani poljoprivredni proizvođači i druga pravna lica iz oblasti poljoprivrede sa područja opštine Tuzi.

Implementacija i period implementacije:

Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2024. godina

Monitoring i evaluacija:

Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj

STRATEŠKI CILJ 1: Podrška unapređenju stočarske proizvodnje

Prioritet 2 Direktna plaćanja po grlu stoke

Opis projekta:

Sektor stočarstva je veoma značajan za razvoj našeg područja, a zbog konfiguracije terena stočarstvo predstavlja njenu najznačajniju granu. Ipak, kod nas ovaj sektor nije dovoljno

razvijen. Nerazvijenost stočarstva, a samim tim i mljekarskog sektora uslovljena je prvenstveno usitnjenim gazdinstvima i tradicionalnim, ekstenzivnim načinom proizvodnje i nedovoljnim iskorišćavanjem raspoloživih prirodnih resursa. Stočarstvo omogućava da se iskoriste manje produktivne površine (pašnjaci i livade), koji su dominantni u ruralnom dijelu naše opštine. Prema podacima sa kojima raspolažemo na području Opštine Tuzi postoje oko 150 poljoprivredna gazdinstva koja se bave stočarskom proizvodnjom u kojima se uzgajaju oko 1050 goveda, 3300 ovaca i 750 grla koza.

Realizacijom ove mjere se uspostavlja koliko je moguće balans stanosvništva između ruralne i urbane sredine, stvaraju se uslovi za ostanak radne snage u ruralnim područjima i smanjuje se negativan demografski trend. Ova mjera se realizuje kroz podršku po grlu gajenja goveda, ovaca, koza, svinji i kokošaka.

Namjena i cilj projekta:

Predložena mjera doprinosi proširenju stočnog fonda, izmjeni rasnog sastava koji ide u pravcu povećanja ušućca produktivnih rasa kao i rastu prihoda po gazdinstvu. Podrška se odnosi na sva registrovana poljoprivredna gazdinstva na području opštine Tuzi koja gaje ovu vrstu stoke. Pojediniosti koje se odnose na kriterijume, procedure realizacije podrške, datume i dr. biće detaljno definisani Javnim pozivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti.

Procedura realizacije i aktivnosti:

Podrška unapređenja stočarske proizvodnje u ruralnim zonama sadrži:

- premije po grlu za krave i priplodne junice;
- premije po grlu za priplodne ovce i koze;
- premije za uzgoj svinja
- premije za uzgoj koka nosilja

a) Premije za krave i priplodne junice – pravo na podršku imaju sva gazdinstva koja gaje više od jedno ili više ove grla ove stoke, i to za svako grlo. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo drži taj broj grla minimum sedam mjeseci i nosilac gazdinstva ima prebivalište u Opštini Tuzi.

Osnovna premija po grlu za krave iznosi do 50 €.

b) Premije za priplodne ovce i koze – parvo na podršku imaju gazdinstva koja gaje više od 10 ovaca i/ili više od 10 koza u stadu. Podrška se odnosina na svako grlo. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo drži taj broj grla minimum sedam mjeseci a nosilac gazdinstva ima prebivalište u Opštini Tuzi.

Osnovna premija po grlu za priplodnih ovaca i koza iznosi do 6 €.

c) Premija za uzgoj svinja iznosi do 20€ po grlu - premija se ostvaruje za gazdinstva koje gaje dva ili više grla ove vrste stoke, i to za svako grlo.

d) Premija za uzgoj koka nosilja - podrška iznosi do 0,5€ po koki, predviđeni minimum za ostvarivanje ove podrške 100 koka nosilja po gazdinstvu, i to za svako grlo.

Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirani iznos, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po grlu.

Aktivnosti za realizaciju ove mjere:

- objava Javnog poziva;
- prijem dokumentacije i popunjavanje obrazaca;
- terenska kontrola
- rang lista gazdinstava koja ispunjavaju uslove za podršku
- kompletiranje i obrada dokumentacije;
- uplata podrške na žiro račun nosioca poljoprivrednog gazdinstva.

Ostale pojediniosti koji su neophodni za dobijanje ove podrške biće detaljno opisani u Javnom pozivu koji će biti blagovremeno objavljen.

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Podrška za sva poljoprivredna gazdinstva sa područja opštine Tuzi koja gaje ovu vrstu stoke a

koja se blagovremeno prijave i ispune uslove propisane Javnim pozivom.
<i>Izlazni indikatori:</i> Registrovana poljoprivredna gazdinstva sa područja opštine Tuzi koja su dobili podršku predviđene ovom mjerom kao i sredstva uplaćena za ova namjenu.
<i>Odgovorna strana:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj
<i>Ukupni budžet i izvor finansija:</i> 80.000,00 €, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovana poljoprivredna gazdinstva iz oblasti stočarske proizvodnje.
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2024. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 3 Podrška razvoju tržišne proizvodnje sirovog mlijeka
<i>Opis projekta:</i> Ukupna proizvodnja mlijeka u opštini Tuzi se kreće oko 1.600.000 litara godišnje otkupljenog mlijeka što predstavlja veliki potencijal za razvoj stočarstva, naročito ruralnog dijela opštine. Manji dio proizvedenog sirovog mlijeka se koristi za preradu na poljoprivrednim gazdinstvima od kojeg se pretežno proizvodi sir za lokalno tržište, sopstvene potrebe ili prodaje na “kućnom pragu”. U sistemu otkupa sirovog mlijeka u Opštini Tuzi je oko 200 koperatanata. Podrška se daje proizvođačima koji predaju mlijeko odobrenim objektima za preradu mlijeka (mljekarama/sirarama), a koji su upisani u Centralni registar. Podrška u vidu premije za količinu iznosi 0.08 € po litru otkupljenog mlijeka. Podizanje konkurentnosti mljekarskog sektora kroz direktnu podršku proizvođačima može znatno unaprijediti razvoj tržišne proizvodnje sirovog mlijeka i njeno prilagođavanje standardima i povećanje ukupne proizvodnje ove veoma značajne sirovine.
<i>Namjena i cilj projekta:</i> Stvaranje uslova za bavljenje stočarskom proizvodnjom, povećanje stočnog fonda i većom proizvodnjom sirovog mlijeka. Cilj ove mjere je povećanje cijene sirovog mlijeka po litru i uticaj na rast prihoda poljoprivrednih gazdinstava.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Spiskovi proizvođača sa podacima o mjesečnim količinama isporučenog mlijeka koje opština dobija od strane resornog ministarstva su osnov za obračun i isplatu premija. Minimalna količina sirovog mlijeka koja se isporučuje na mjesečnom nivou a koju definiše resorno ministarstvo je jedan od kriterijuma za dobijanje ove podrške. Resorno ministarstvo i opština prethodno potpisuju sporazum o saradnji gdje se tačno definišu poslovi i obaveze dveju strana sporazuma. Uplata premija se vrši direktno poljoprivrednim proizvođačima na žiro račun. Aktivnosti koji se odnose na ovu mjeru su: <ul style="list-style-type: none"> - potpisivanje sporazuma o saradnji; - lista ministarstva o količinama isporučenog mlijeka - kompletiranje dokumentacije i obračun - donošenje odluke o isplati sredstava na mjesečnom nivou i - uplata sredstava Podrška se odnosi na nosioce poljoprivrednih gazdinstava koja se mjesečno nađu na listi

resornog ministarstva a koju sekretarijat dobija i na osnovu nje isplaćuje premije po litru sirovog mlijeka.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Podrška za količine isporučenog sirovog mlijeka na mjesečnom nivou od strane nosioca poljoprivrednog gazdinstva sa područja opštine Tuzi. Očuvanje stočnog fonda, povećanje količine proizvodnje sirovog mlijeka, rast dohodka po poljoprivrednom gazdinstvu i sveukupni utizaj na razvoj poljoprivredne proizvodnje.
<i>Izlazni indikatori:</i> Lista proizvođača sirovog mlijeka i količine isporučenog mlijeka na mjesečnom nivou kao i suma uplaćenih sredstava po jedinici mjere (litar).
<i>Odgovorna strana:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 125.000,00 EUR, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovana poljoprivredna gazdinstva iz oblasti stočarstva koja isporučuju sirovo mlijeko registrovanim objektima za preradu mlijeka a koja su upisana u centralni registar prerađivača mlijeka..
<i>Implementacija i period omplementacije:</i> Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2024. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 4: Podrška unapređenju pčelarstva
<i>Opis mjere:</i> Pčelarstvo ima dugu i bogatu tradiciju u opštini Tuzi. Razvoju ove privredne grane su doprinijeli velike površine prirodnih livada i pašnjaka, područje sa bogatom florom i medonosnim biljem. Med je glavni proizvod, ali ekonomska vrijednost proizvoda pčelarstva mogla bi biti mnogo veća, ukoliko bi se proširio asortiman proizvoda sa proizvodnjom matičnog mlijeka, propolisa, polena, rojeva i dr. Ukupan broj košnica u vlasništvu udruženih pčelara je 2 200. Trenutno udruženje pčelara “Bletari” ima 58 članova. Ovaj broj pčelinjih društava na godišnjem nivou se procjenjuje da može proizvoditi oko 24 000 kg meda. Ovo je veoma značajni potencijal koji treba održati i iskoristiti na pametan način kako bi se ostvarile mogućnosti za osvajanje novih tržišta kao i postizanje veće cijene meda pčelinjih proizvoda. Podrška se obezbjeđuje u vidu subvencije do 10 € po košnici za proizvođače meda koji posjeduju najmanje tri i više košnica. Pojediniosti koja se odnose na kriterijume, rokove, procedura i sl. biće detaljno definisani Javnim pozivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti.
<i>Namjena i cilj:</i> Poboljšanje konkurentnosti u proizvodnji meda i drugih pčelinjih proizvoda, očuvanje kvaliteta i poboljšanje zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda, podizanje stručnog znanja i obučenosti pčelara, stvaranje uslova za bavljenje pčelarstvom a sve sa ciljem poboljšanja kvaliteta i povećanja konkurentnosti meda i drugih pčelinjih proizvoda.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Pravo na podršku imaju pčelari sa teritorije opštine Tuzi, koji posjeduju najmanje tri i više pčelinjih društava. Aktivnosti koja se odnose na ovu mjeru su:

- objava Javnog poziva,
- prijem dokumentacije,
- terenska kontrola,
- obrada dokumentacije,
- uplata sredstava na žiro račun podnosioca zahtjeva.

Ukoliko ukupna visina zahtjeva za podršku prevazilazi sredstva planirana ovom mjerom na godišnjem nivou proporcionalno se smanjuje jedinična plaćanja.

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Proporcionalna podrška za sve podnosiocce zahtjeva sa područja opštine Tuzi koja ispunjavaju uslove definisane Javnim pozivom i koji su blagovremeno predali potrebnu dokumentaciju. Unapređenje proizvodnje meda i dugih pčelinjih proizvoda u skladu sa dobrom poljoprivrednom praksom.

Izlazni indikatori:

Podrška za sve proizvođače meda i pčelinjih proizvoda kao i za članove udruženja pčelara “Bletari” sa područja opštine Tuzi.

Odgovorna strana:

Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

25.000,00 EUR, Opština Tuzi

Ciljne grupe/ korisnici:

Pčelari, članovi udruženja pčelara sa područja Opštine Tuzi.

Implementacija i period implementacije:

Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2024. godina

Monitoring i evaluacija:

Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj

STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane

Prioritet 5 Podrška žetvi strnih i prosolikih žita

Opis mjere:

Ratarstvo je vodeća grana biljne proizvodnje i ima osnovni zadatak da obezbedi što veće prinose gajenih biljaka uz postizanje maksimalno mogućeg kvaliteta proizvoda. Za gajenje ratarskih kultura su potrebne velike površine što nije karakteritika naših poljoprivrednih gazdinstava. U našim uslovima proizvodnja ratarskih kultura je veoma skupa a i prinosi nisu u zavidnom nivou. Međutim, polazeći od činjenice da su žita i kukuruz veoma značajne kulture sa aspekta biološke aktivnosti zemljišta veoma je važno podržati njihovu proizvodnju.

Zaoravanjem se biljni ostaci uključuju u proces kruženja organske materije u zemljištu, stimulira se biološka aktivnost zemljišta koja pozitivno utiče na strukturu i vodno-vazdušne i toplotne osobine zemljišta, a na teškom zemljištu organski ostaci poboljšavaju internu dreniranost u sloju u koji su uneti.

Stoga planirana sredstva se odnose na podršku žetvi strnih žita i kukuruza koja utiču na smanjenje troškova proizvodnje ovih kultura i rentabilnost proizvodnje istih. Podrška se obezbjeđuje za proizvođače ovih kultura na teritoriji opštine Tuzi i vrši se direktno uplata na žiro račun.

Namjena i cilj projekta:

Stvaranje uslova za gajenje ratarskih kultura na što većim površinama kako bi se stvorili uslovi za gajenje istih na većim površinama.

Cilj za preuzimanje ovakve mjere je smanjenje troškova proizvodnje koji se odnose na žetvu

ovih kultura i rentabilnost proizvodnje istih.
<p>Procedura realizacije i aktivnosti:</p> <p>Osnovu za obračun i isplatu podrške za žetvu strnih žita i kukuruza predstavlja podatak o posejanim površinama ovim žitima koja se konstatuje nakon terenske kontrole. Obračun isplate se vrši nakon prijave o posejanim površinama, podataka za podršku za direktna plaćanja u biljnoj proizvodnji i uplatnice o požnjevenim površinama izdate od subjekata koji vrše žetvu. Uplata se vrši direktno poljoprivrednim proizvođačima na žiro račun.</p> <p>Aktivnosti koji se odnose na ovu mjeru su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje podataka o posejanim površinama; - obilazak terena; - donošenje odluke o podršci žetvi strnih žita i kukuruza ; - kompletiranje dokumentacije i obračun i - uplata sredstava <p>Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirana sredstva, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po ha.</p> <p>Javnim poivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti biće detaljno definisani kriterijumi, rokovi, potrebna dokumentacija i sl.</p>
<p><i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i></p> <p>Smanjenje troškova i stimulisanje proizvodnje strnih žita i kukuruza.</p>
<p><i>Izlazni indikatori:</i></p> <p>Podrška žetvi strnih žita na površini od 120 ha, tj. oko 50 proizvođača.</p>
<p><i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i></p> <p>10.000,00 EUR, Opština</p>
<p><i>Ciljne grupe/ korisnici:</i></p> <p>Registrovani poljoprivredni proizvođači sa područja Opštine Tuzi</p>
<p><i>Implementacija i period omplementacije:</i></p> <p>Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2024. godina</p>
<p><i>Monitoring i evaluacija:</i></p> <p>Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.</p>

OBLAS: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ: Podrška opštim servisima u poljoprivredi
Prioritet 6: Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima
<p><i>Opis mjere:</i></p> <p>Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje u smislu Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 40/11 – dr. zakon 14/12, 62/13, 8/15, 22/ 17 I 42/19) su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje; - doprinos za osiguranje od nezaposlenosti. <p>Prema zakonu Obveznici doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje su poljoprivrednici i lica koja su vlasnici poljoprivrednog zemljišta.</p> <p>Korisnici doprinosa za obavezno socijalno osiguranje su poljoprivrednici koji su upisani u Registar osiguranika koje void resorno ministarstvo i koji redovno plaćaju doprinose na osnovu dobijenog rješenja.</p> <p>Na području Opštine Tuzi ima registrovanih 585 registrovanih poljoprivrednih gazdinstava od kojih prema dosadašnjim podacima doprinose kao poljoprivredni osiguranik plaća 50 proizvođača. Mjera participacije opštine u plaćanju doprinose u znatnoj mjeri bi stimulisala proizvođače da redovno plaćaju doprinose i time steknu parvo na penziju kao i zaposleni u drugim djelatnostima</p>

<p><i>Namjena i cilj:</i> Cilj ove mjere je da se pomogne poljoprivrednim proizvođačima da sačuvaju redovan status osiguranika i na taj način ostvarili parvo na penzije.</p>
<p><i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Poljoprivredni osiguranik će nakon dostavljenog dokaza (uplatnice) o uplaćenim doprinosima dobiti povraćaj do 50% od plaćene sume u zavisnosti od raspoloživih sredstava. Aktivnosti koje se odnose na realizaciju ove mjere su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podnošenje prijave sa potrebnom dokumentacijom (prijava po prvi put); - dostava uplatnice o uplaćenim doprinosima; - verifikacija; - uplata sredstava na žiro račun osiguranika. <p>Pojedinosti koji se odnose na rokove, kriterijume i sl. biće definisani Javnim pozivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti.</p>
<p><i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Očuvanje redovnog statusa osiguranika kao i podsticaj za plaćanje doprinosa poljoprivrednicima koji nemaju riješeno pitanje doprinosa i u budućnosti pitanje penzije.</p>
<p><i>Izlazni indikatori:</i> Participacija u plaćanju doprinosa za 50 poljoprivredna osiguranika (koliko ih sada trenutno ima) sa tendencijom rasta broja zainteresovanih za ovu vrstu podrške.</p>
<p><i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 2.000,00 EUR, Opština Tuzi</p>
<p><i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači odnosno poljoprivredni osiguranici sa područja Opštine Tuzi.</p>
<p><i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2024. godina</p>
<p><i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.</p>

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 7: Podrška programu zaštite bilja
<p><i>Opis mjere:</i> Savremenu poljoprivrednu proizvodnju prati pojava velikog broja prouzrokovaca bolesti i štetočina, koji u značajnoj mjeri utiču na smanjenje prinosa i kvaliteta gajenih biljaka. Hemijske mjere suzbijanja primjenom pesticida, često su jedini mogući način njihovog suzbijanja. Međutim, primjena pesticida u velikoj mjeri opterećuje troškovima poljoprivrednu proizvodnju i dodatno zagađuje životnu sredinu. Vrlo često se dešava da i pored njihove višekratne primjene izostane efekat, odnosno, da se ne postigne odgovarajuća zaštita. Najčešći razlozi za to su neadekvatno vrijeme prskanja i neodgovarajući izbor preparata. Pravilna primena pesticida između ostalog podrazumeva: praćenje i prognozu štetnih organizama, pravilno korišćenje pesticida i pravilno rukovanje pesticidima. Pravilno korišćenje pesticida znači upotrebu u skladu sa uputstvom za upotrebu i navodima na etiketi, uključujući pripremu propisane koncentracije, poštovanje načela dobre poljoprivredne prakse, integralne zaštite bilja, karence, kao i zaštitu okoline i neciljanih organizama.</p>

Nepravilna primena sredstava za zaštitu bilja može: negativno uticati na zdravlje osobe koja primjenjuje sredstva, ali i na ljude i životinje koji se nalaze u neposrednoj blizini, negativno uticati na biološku raznolikost, uticati na prekomjerne ostatke (rezidue) pesticida na proizvodu, uticati na zagađenje voda i okoline.

Naime, korisnici pesticida koji posjeduju legitimaciju za kupovinu sredstava za zaštitu bilja su prošli obuku u upotrebi i pravilnom korišćenju sredstava za zaštitu. Nacionalni plan za održivu upotrebu pesticida propisuje da svaki poljoprivredni proizvođač koji koristi sredstva za zaštitu bilja dužan je da vodi knjigu evidencije o upotrebi pesticida. Nacionalni plan za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja od 2021. do 2026. godine je plan koji u narednom petogodišnjem periodu treba da obezbijedi da se štetno djelovanje sredstava za zaštitu bilja na zdravlje ljudi svede na najmanju moguću mjeru, da se negativni uticaj na životnu sredinu svede na prihvatljiv nivo i da se sredstva za zaštitu bilja koriste na održiv način.

"Vođenje knjige evidencije garant je sigurne i ispravne hrane, da nema povećanog sadržaja rezidua pesticida u toj hrani, što je najinteresantnije za konzumente te hrane".

Na osnovu svega iznijetog potrebno je podžati poljoprivredne proizvođače, u ovom slučaju vinogradare koji proizvode poštujući dobru poljoprivrednu praksu koja se odnosi na zaštitu i vode knjigu evidencije o upotrebi pesticida. U opštini Tuzi vinogradarstvo je veoma zastupljena oblast, vinova loza se gaji na oko 72 ha, površina zasebnih vinograda se kreće od 0,1 do 12 ha. Ove površine zaslužuju poštovanje a i vinova loza je plemenita biljka zbog čega vinogradarstvu treba posvetiti posebnu pažnju.

Iz ovih a i drugih razloga ova mjera će se po prvi put primijeniti u vinogradarstvu, i ukoliko se pokaže njena uspješnost proširiti i za ostale kulture.

Podrška se daje registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima sa područja opštine Tuzi koja gaje vinovu lozu i to do 50% utrošenih sredstava za kupovinu pesticida za zaštitu vinograda kao i kupovine zaštitne opreme.

Ostali detalji i kriterijumi će biti definisani Javnim pozivom koji će biti blagovremeno objavljen od strane resornog sekretarijata.

Namjena i cilj:

Namjena realizacije ove mjere je stimulacija vinogradara o vođenju knjige evidencije o upotrebi pesticida kao i primjene dobre poljoprivredne prakse a sve sa ciljem proizvodnje zdrave i bebjedne hrane.

Cilj realizacije ove mjere je uspostavljanje sistema dobre poljoprivredne prakse, vođenje knjige evidencije o upotrebi pesticida i proizvodnja kvalitetne I bebjedne hrane.

Procedura realizacije i aktivnosti:

Podrška se odnosi na obavezno uvođenje knjige za upotrebu pesticida i zaštitne opreme za proizvođače.

Osnovni kriterijumi za podršku su: da su poljoprivredni proizvođači registrovani, da imaju licencu za upotrebu sredstava za zaštitu bilja i da vode knjigu evidencije za upotrebu pesticida..

Procedura realizacije i aktivnosti:

Osnova za obračun i isplatu podrške su računi o kupovini sredstava za zaštitu vinograda, knjiga evidencije i posjedovanje zaštitne opreme.

Aktivnosti za realizaciju ove mjere:

- objava Javnog poziva;
- prikupljanje dokumentacije;
- verifikacija dokumentacije
- terenska kontrola i
- uplata sredstava na žiro račun korisnicima.

Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirana sredstva, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po jednom zahtjevu.

<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i>
Vođenje knjige evidencije o upotrebi pesticida od strane vinogradara, korišćenje zaštitne opreme kao i korišćenje pesticida namijenjenih za zaštitu vinograda.
<i>Izlazni indikatori:</i>
Podrška za vinogradare koji iskažu interesovanje za poštovanje mjera dobre poljoprivredne prakse i pravila tokom upotrebe sredstava za zaštitu bilja.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i>
9.000,00 EUR, Opština
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i>
Registrovana poljoprivredna gazdinstva koja gaje vinovu lozu I poštuju dobru poljoprivrednu praksu
<i>Implementacija i period implementacije:</i>
Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2024. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i>
Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.

OBLAST: Poljoprivredna proizvodnja i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 8: Podrška korišćenju planinskih pašnjaka
<i>Opis mjere:</i>
U opštini Tuzi se planinski pašnjaci tradicionalno koriste putem ekstenzivnog gajenja stoke (goveda, ovaca i koza) koji je veoma prisutan u našim farmama. Ovaj način gajenja stoke se uglavnom koristi za proizvodnju mlijeka, mliječnih proizvoda i mesa. Farmeri izdižu na katune u proljeće i borave na katunima tokom cijelog ljeta. Izdizanje na katune i napasanje stoke po planinskim pašnjacima posebno doprinosi očuvanju bogadstva biodiverziteta (specifična flora i fauna, korišćenje prilagođenih lokalnih rasa), a takođe ima i poseban ekonomski značaj. Ovaj sistem gajenja stoke omogućava proizvodnju tradicionalnih proizvoda (različite vrste sireva, skorup i druge mliječne proizvode, jagnjeće i druge vrste mesa) koji imaju važnu ulogu u nacionalnoj kuhinji.
Prema raspoloživim podacima, u opštini Tuzi (katuni gdje izdižu farmeri iz opštine Tuzi) postoji desetak katuna od kojih je pet aktivnih gdje farmeri izdižu svake godine sa svojom stokom. Nekoliko seoskih domaćinstava i danas praktikuje ovaj sistem gajenja stoke.
Prednosti izdiga na katune se odnosi na smanjenje troškova hrane za domaće životinje, pozitivan uticaj čistog vazduha, sunca, kretanja i kontakta koji ostvaruju životinje na paši, pozitivan uticaj pašnjaka na priplodne životinje, smanjena potreba za radnom snagom i što je najvažnije očuvanje stočnog fonda.
Osim gore navedenih prednosti koje planinski pašnjaci pružaju domaćim životinjama (prije svega preživarima), postoji i uzajamna korelacija, pa tako, izdig životinja na katune povoljno djeluje na pašnjake na način da sprečava eroziju zemljišta, povećava biodiverzitet pašnjaka i smanjuje invaziju korovske flore i otrovnih biljaka.
Očuvanje planinskih pašnjaka i katunskog načina stočarenja veoma je važno i sa stanovišta očuvanja prirodne i kulturne baštine. Prednosti izdiga na katune predstavljaju dovoljne i valjane razloge da se ova mjera kroz agrobuxhet podrži.
Ova mjera bi se realizovala kroz podršku po uslovnom grlu stoke koje napasaju katunske pašnjake. Direktna podrška po uslovnom grlu stoke koja se izdiže na katune i koristi planinsku pašu može stimulisati poljoprivredna gazdinstva da sačuvaju i dalje razvijaju ekstenzivni sistem gajenja stoke.
<i>Namjena i cilj:</i>
Namjena realizacije ove mjere je stimulisanje poljoprivrednih gazdinstava da sačuvaju

<p>ekstenzivni sistem gajenja stoke i tradicionalni način proizvodnja hrane. Jedan od prioritetnih ciljava realizacije ove mjere je sačuvanje stočnog fonda koji je u našoj opštini i šire godinama unazad u padu, smanjenje troškova hrane i očuvanje biodiverziteta.</p>
<p><i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Poljoprivredni proizvođač će nakon dostave zahtjeva za podršku kao i potvrde o kretanju stoke dobiti podršku koja će biti u korelaciji sa raspoloživim sredstvima za ovu mjeru. <i>Aktivnosti koje se odnose na ovu mjeru su sledeće:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - objava Javnog poziva; - prijem zahtjeva i potrebne dokumentacije; - terenska kontrola; - obrada zahtjeva; - isplata premija na žiro račun podnosioca zahtjeva. <p>Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirana sredstva, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po jednom uslovnom grlu.</p>
<p><i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Podrška za sva poljoprivredna gazdinstva koja izdižu na katune i uzimaju stoku na mljekarinu, rang lista sačinjena na osnovu broja stoke i udaljenosti katuna od stalnog boravka kao i sredstva isplaćena za ovu namjenu.</p>
<p><i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za desetak farmera koja izdižu na katune i tjeraju drugu stoku sa područja opštine Tuzi na mljekarinu. Ovaj način podrške će doprinijeti daljem interesovanju farmera da izdižu na katune, što je sa stanovišta lokalne uprave opšti interes.</p>
<p><i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 4.000,00 EUR, Opština</p>
<p><i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači koji redovno izdižu na katune i uzimaju stoku na mljekarinu.</p>
<p><i>Implementacija i period omlimentacije:</i> Sekretaritat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2024. godina</p>
<p><i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.</p>

OSTALE USLUGE

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ: Podrška opštim servisima u poljoprivredi
Prioritet 9 : Promocija poljoprivrednih proizvoda i poljoprivrede
<p><i>Opis mjere:</i> Karakteristika poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi je da tržištu nudi veoma raznovrsnu paletu proizvoda. Potrošači ovih proizvoda često nemaju informaciju gdje mogu kupiti iste, dok sa druge strane mali proizvođači nemaju mogućnosti da samostalno promovišu svoje proizvode. Stoga je potrebno pružati podršku za promociji i marketing proizvoda i usmjeriti aktivnosti na što obimnijem organizovanju manifestacija kao što su: Vinski kutak/druženje sa vinom, Medena magija, Expo Triesh kao i podrška našim proizvođačima za učešće na lokalnim i</p>

regionalnim sajmovima i sl.
<p><i>Namjena i cilj:</i></p> <p>Namjena realizacije ove mjere je stvaranje uslova za bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom kao i poboljšanje uslova življenja i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima. Cilj mjere je promocija što većeg broja poljoprivrednih proizvoda, održavanje prirodnih resursa i zaustavljanje negativnih demografskih trendova, rast prinosa i poboljšanje kvaliteta proizvoda kao i veći broj poljoprivrednih osiguranika.</p>
<p><i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i></p> <p>Mjera promocije poljoprivredne proizvodnje se sprovodi kroz organizovanje sajмова poljoprivrede, manifestacija i učešća na lokalnim sajmovima i šire u regionu.</p> <p><i>Aktivnosti koje se odnose na ovu mjeru su sledeće:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje javnosti sa održavanjem manifestacije kroz javno objavljivanje; - organizovanje sajma poljoprivrede; - edukacija poljoprivrednih proizvođača - isplate sredstava angažovanih u organizaciji sajma. <p>Troškovi za sajmove i manifestacije neće biti veći od planiranih, tj. organizovaće se manifestacije u okviru planiranog i moguće.</p>
<p><i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i></p> <p>Organizovanje poljoprivrednih proizvođača da svoje proizvode izlože na jednom mjestu koje će biti posjećeno od strane trgovaca, preduzetnika, predstavnika državnih organa i dr.</p>
<p><i>Izlazni indikatori:</i></p> <p>Promocija i marketing poljoprivredne proizvodnje sa tendencijom porasta u tradicionalnu manifestaciju sa kojom će biti upoznata javnost u Crnoj Gori i šire u region kao i mogućnost plasmana proizvoda na regionalnom tržištu.</p>
<p><i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i></p> <p>7 500 EUR, Opština Tuzi</p>
<p><i>Ciljne grupe/ korisnici:</i></p> <p>Registrovani poljoprivredni proizvođači sa područja Opštine Tuzi kao i ostali zainteresovani.</p>
<p><i>Implementacija i period implementacije:</i></p> <p>Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2024. godina</p>
<p><i>Monitoring i evaluacija:</i></p> <p>Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.</p>

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ: Podrška opštim servisima u poljoprivredi
Prioritet 10 : Edukacija poljoprivrednih proizvođača i posjete gazdinstvima koja primjenjuju savremene tehnologije
<p><i>Opis mjere:</i></p> <p>I pored dobrih potencijala za proizvodnju hrane potrebna su značajna finansijska ulaganja, edukacija i razvijanje svijesti proizvođača i okretanje ka cirkularnoj ekonomiji da bi se proizvodila bezbjedna hrana.</p> <p>Upravljanje ljudskim resursima je nova filozofija koja je rezultat promjena u savremenom svijetu i značaja koji se pridaje ljudima i njihovim potencijalima. Kada govorimo o ljudskim resursima ovdje mislimo na poljoprivredne proizvođače kojima treba upravljati na način da oni budu svjesni o značaju njihove uloge u društvu. Proizvođači su značajni resurs prema kojima treba izkazati najveći stepen pažnje i interesovanja. Značajna aktivnost je kontinuirana</p>

<p>edukacija proizvođača ave sa ciljem da se postigne kvalitet proizvoda. Obrazovanje je jedan od značajnijih oblika ljudskog kapitala, a investicije u njega donosi nekoliko puta veće efekte nego oprema. Znanje i edukacija je najefikasniji način ostvarivanja konkurentnosti na tržištu. Predložena mjera podrazumijeva edukaciju zainteresovanih poljoprivrednih proizvođača kao i posjete poljoprivrednih gazdinstava koji primjenjuju savremenu tehnologiju i proizvode zdravstveno ispravnu hranu.</p>
<p><i>Namjena i cilj:</i> Namjena realizacije ove mjere je edukacija poljoprivrednih proizvođača na način kako bi oni u svojim gazdinstvima uveli savremene tehnologije proizvodnje hrane. Cilj realizacije ove mjere je sticanje znanja iz novih tehnologija, izbjegavanje zastarelih znanja, radna uspješnost, usmjeravanje mladih na profitabilnost poljoprivredne proizvodnje u slučaju primjene novih tehnologija kao i povećanje konkurentnosti.</p>
<p><i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Procedura realizacije podrazumijeva određivanje focus grupe tj. zainteresovanih poljoprivrednih proizvođača. Kriterijumi za određivanje focus grupe će biti proizvođači iz oblasti poljoprivrede kod koje prema našem mišljenju i podataka sa terena nedostaje primjena savremene tehnologije i čija je proizvodnja na najnižem nivou. Aktivnosti koje se odnose na ovu mjeru je određivanje oblasti, focus grupe, organizovanje edukacije ili posjete lokalnim ili regionalnim gazdinstvima.</p>
<p><i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Edukacija i razvijanje svijesti o značaju primjene savremene tehnologije na način kako bi se proizvela zdrava hrana a proizvodnja bila rentabilna i isplativa.</p>
<p><i>Izlazni indikatori:</i> Usvajanje znanja o primjeni savremene tehnologije i podizanje svijesti o praćenju trenda savremene tehnologije i njene primjene.</p>
<p><i>Odgovorna strana:</i> Opština, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj</p>
<p><i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 4 000 EUR , Opština Tuzi</p>
<p><i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Zainteresovani poljoprivredni proizvođači</p>
<p><i>Implementacija i period implementacije</i> Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2024. godina</p>
<p><i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi , Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj</p>

OBLAST: Zdravstvena zaštita stanovništva
STRATEŠKI CILJ: Prevencija za zaštitu životne sredine i zdravlja
Prioritet 11: Dezinfekcija, dezinskcija i deratizacija
<p><i>Opis projekta:</i> Suzbijanje organizama koji mogu biti prenosioci zaraznih bolesti, njihovi rezervoari, izazvati alergijske reakcije, imati toksično djelovanje ili su na drugi način štetni po čovjeka i životnu sredinu je jedan od prioritetnih ciljeva. Zbog aktuelne i upozoravajuće epidemiološke situacije u svijetu proteklih godina po pitanju obolijevanja od grupe zaraznih bolesti koje prenose vektori (kod nas su registrovani slučajevi zapadnonilske groznice, lajšmanijaze, importovani slučajevi malarije, ZIKA i Covid-19 virusi, i drugih bolesti ove grupe) veliki značaj u suzbijanju vektorskih bolesti imaju pravovremena sistemska dezinskcija i deratizacija. Prenosiva bolest “kvrgave kože” kod životinja je u prethodnom periodu izazvala velike štete poljoprivrednicima</p>

<p>a proširila se preko komaraca, što je uzrokovalo potrošnju značajnog novčanih sredstava za sanaciju štete i nadoknadu pogođenim domaćinstvima. Da bi se prenošenje zaraznih bolesti prekinuo, neophodno je sprovesti adekvatne preventivne mjere zaštite, kao što su dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija. Održiv razvoj i ublažavanje uticaja prirodnih hazarda u oblasti zaštite ljudi i oblasti poljoprivrede (zdravlja domaćih životinja i biljnih kultura), između ostalog, podrazumijeva i regulaciju populacije štetnih mikroorganizama, insekata i glodara koji mogu biti uzročnici prenošenja zaraznih bolesti kako na ljude tako i na domaće životinje. Podrška se daje za preventivnu dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju na svim naseljima na području opštine Tuzi za terensko i tehničko sprovođenje ovih mjera, a po nalogu, naredbi ili zahtjevu inspeksijskih državnih organa, shodno zakonu.</p>
<p><i>Namjena i cilj projekta:</i> Preventivnu deratizaciju i larvicidni tretman uništavanja komaraca kako larvi, tako i odraslih formi može vršiti isključivo pravno lice koje ima ovlaštenje i sertifikat za ovu vrstu poslova, obučen kadar i odgovarajuću opremu i sredstva za rad, a nakon dostavljanja Ponude i potpisivanja ugovora sa predstavnikom opštine o ovoj vrsti usluge. Cilj sprovođenja ove mjere je ublažavanje uticaja prirodnih hazarda, povećan nivo zaštite zdravlja ljudi i domaćih životinja od prenosivih bolesti, regulacija štetnih mikroorganizama, insekata i glodara, zaštita biodiverziteta i održiv razvoj poljoprivrede. Obaveze izvođača posla i nalogodavca biće bliže definisani kroz Ugovor potpisan od obe strane.</p>
<p><i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Nakon dostavljanja naredbe, naloga ili zahtjeva inspeksijskog državnog organa ili drugi zahtjev u zavisnosti od realne i objektivne potrebe pristupit će se realizaciji mjere.</p> <ul style="list-style-type: none"> - objava tendera; - izbor izvođača poslova; - rješenje o formiranju nadzornog tijela za praćenje realizacije mjere; - realizacija mjere; - podnošenje izvještaja od strane nadzornog organa i - uplata sredstava na žiro račun izvršioca posla.
<p><i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Sprovedene preventivne mjere zaštite će uticati na smanjenje broja uzročnika prenosioca bolesti što će uticati na manji obim ili potpuni izostanak pojave zaraznih bolesti koje prenose vektori.</p>
<p><i>Izlazni indikatori:</i> Preventivna zaštita životne sredine i zdravlja ljudi.</p>
<p><i>Odgovorna strana:</i> Opština, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj</p>
<p><i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 12.500,00 EUR , Opština Tuzi</p>
<p><i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Učenici osnovnih škola i stanovnici opštine.</p>
<p><i>Implementacija i period implementacije</i> Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2024. godina</p>
<p><i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi , Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj</p>

Broj - Nr 06-307/24-1044/1

Tuzi - Tuz, 14. 02. 2024 god.

IZVJEŠTAJ

O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI

povodom Nacrt Programa mjera o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera Agrarne politike za 2024. godinu - Agrobudžet

Zaključkom broj 01-307/24-330/2 od 22.01.2024. godine, predsjednik opštine Tuzi, saglasno odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi i Odluke o učešću lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova, utvrdio je Nacrt Programa mjera o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera Agrarne politike za 2024. godinu - Agrobudžet, sa Programom javne rasprave, koji je objavljen na internet sajtu opštine Tuzi www.tuzi@tuzi.org.me i dostavljen odbornicima Skupštine opštine Tuzi, kao i organima lokalne uprave opštine Tuzi.

Nacrt Programa mjera o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera Agrarne politike za 2024. godinu - Agrobudžet, stavio se na javnu raspravu u trajanju od 15 dana, počev od 22.01.2024. godine, a zaključno sa 05.02.2024. godine.

Javnu raspravu u elektronskoj, pisanoj i usmenoj formi sprovela je opština Tuzi. U toku javne rasprave, građanima i ostalim učesnicima data je mogućnost pisanog, elektronskog i usmenog izjašnjavanja.

Prema utvrđenom Programu javne rasprave, održana je centralna javna rasprava u prostorijama Skupštine opštine u Tuzi, dana 30.01.2024. godine, sa početkom u 10,30 h. Centralnoj javnoj raspravi prisustvovali su 22 učesnika, od kojih svih 12 su popunili evaluacione listiće od kojih 11 je ocjenilo sa ocjenom 5 dok jedan učesnik javne rasprave dao ocjenu 4 i na taj način ocjenjivali uspješnost iste. Centralnu javnu raspravu pratili su akreditovani predstavnici štampanih i elektronskih medija.

Na centralnoj javnoj raspravi, predstavnici obrađivača akata bili su Ismeta Gjoka, sekretarka Sekretarijata za poljoprivredu i ruralni razvoj, službenici Sandra Ljekočević i Adnan Drešević.

Uvodno izlaganje o Nacrtu programa mjera dala je Ismeta Gjoka, sekretarka Sekretarijata za poljoprivredu i ruralni razvoj obrazlažući zakonodavni okvir o donošenju **Nacrta Programa mjera o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera Agrarne politike za 2024. godinu - Agrobudžet**. Naime, Program mjera koji usvaja Skupština opštine se donosi na osnovu člana 20 stav 1 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službeni list Crne Gore“ br. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 i 51/17), a u vezi sa članom 24 stav 1 tačka 22 Statuta Opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi“, br. 24/10, 05/20), kao i člana 3 stav 2, 3, i 4 Odluke o podsticajima i investiranju u razvoj poljoprivrede Opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi“, br. 46/21). Ovim programom mjera se utvrđuju mjere agrarne politike, za podsticanje poljoprivrede u 2024. godini, putem subvencija za proizvodnju i pružanje usluga, ona je svaku liniju detaljno obrazložila o aktivnostima i procedure realizacije. Sekretarka Sekretarijata

je naglasila da je Program mjera i sredstva predviđena za realizaciju iz budžeta opštine za 2024. godine koji je usvojila Skupština opštine.

Nakon izlaganja i obrazlaganja predloženih mjera za razvoj poljoprivrede, prisutnima je omogućeno da se izjasne o samom nacrtu programa mjera kroz koncept postavljanja pitanja. Prvo pitanja na centralnoj javnoj raspravi je postavio učesnik Lindon Siništaj, on je tražio da se malo detaljnije objasni zašto su prošle godine sredstva za stočarstvo plaćena u manjem iznosu nego što je obećano. Sekretarka sekretarijata je objasnila da je ova mjera po prvi put realizovana od strane sekretarijata i da su sredstva planirana na bazi podataka koji se odnose na brojno stanje stoke na području opštine Tuzi preuzeta od resornog ministarstva. Podaci resornog ministarstva koja smo dobili se nijesu poklapali sa brojnim stanjem stoke na terenu, što znači da je na terenu brojnost stoke bila veća. Iz ovog razloga predviđena sredstva za ovu mjeru su proporcionalno raspoređena te se suma po farmer proporcionalno smanjila.

Pjeter Ivezaj je govorio u ime pčelara i pohvalio sumu od 25 000 € koja je programom namijenjena za razvoj pčelarstva. On je dao nekoliko prijedloga na koji način da se sredstva ove mjera raspodijele. Predložio je da 20 000€ dijele pčelarima proporcionalno a kao osnov da bude broj pčelinjih društava, 5000 € da se opredijele udruženju pčelara "Bletari" koje bi bile namjenski korišćene za nabavku opreme tj. lap topa i štampača, i pomogla da se počinje sa brendiranjem meda. Takođe je predložio da se eventualno neka sredstva daju za mlade pčelare koje bi pomogli da počinju da se bave pčelarstvom. Predložio je da se sajam za pčelarstvo drži u mjesecu avgust poslije podne jer bi tada veći broj ljudi i izlagača bili prisutni te sajam imao veći efekat.

Ismeta Gjoka se zahvalila na sugestijama i rekla da će se prijedloge razmatrati ali za sada kao prvu godinu za pomoć pčelarstva mišljenja je da će na predloženi način sredstva biti najbolje iskorišćena.

Zef Dedvukaj je postavio pitanje u vezi pomoći za naknadu štete od elementarnih nepogoda koje su se desile u 2022.god koja su obećana ali nisu isplaćena. Takođe za žetvu je rekao da je prošle godine bio loš rod i da je smanjio proizvodnju sa 16 na 4 hektara. Naveo je da postoji problematika otpada u poljoprivredi kao što je ambalaža od pesticida, korišćena crijeva kap-pokap, folija idr. da poljoprivrednici ovaj otpad odlažu bez reda i da takvima ne bi trebala da se isplati subvencija. Pohvalio je održavanje obuka za poljoprivrednike, da je to dobra i korisna stvar. Takođe je pohvalio tretman komaraca jer da nije do toga došlo situacija bi baš teška bila. Na kraju je naveo da je predlog agrobudžeta odličan samo da se poljoprivrednici malo diciplinuju.

Martin Camaj je postavio isto pitanje, da li je predviđeno nešto u budžetu ta naknadu šteta koje su nastale od grada.

Ismeta Gjoka je navela da je procjena šteta rađena i da je to nadležnost koju imamo, Sredstva opredjeljna za ovu namjenu nema u budžetu i da ne zna dali je neki drugi organ opštine opredjelio sredstva za ovu namjenu. Sekretarijat ima osnovnu Odluku za podsticaj poljoprivrede na osnovu koje se radi program mjera i da je tom odlukom predviđeno participiranje opštine na

polisu osiguranja proizvodnje ali ne i naknadu štete. Međutim, ova mjera nije ove godine predložena iz razloga što mali broj proizvođača uplaćuje polisu za osiguranje svojih usjeva i stoke, da je procedura osiguranja veoma složena, te se iz ovih razloga nije našla u program za 2024. godinu.

Amdija Ljuković je tražio pojašnjenje dali ovaj budzet ima veze sa budzetom ministarstva i na koji način će se 295.000,00 € raspodijeliti proizvođačima. Nakon pojašnjenja sekretarke da će sredstva biti proporcionalno raspoređena i da će svi proizvođači dobiti sredstva na osnovu njihove proizvodnje Ljuković je bio zadovoljan odgovorom, obrazloženjem i pohvalio mjeru kao i način raspodjele.

Valjento Camaj je predložio da se postavi limit za isplaćenu sumu koja se odnosi na podršku po jedinici površine i da se onima koji manje proizvode daje veći iznos podrške. Ismeta Gjoka je navela da će se svi detalji specificirati javnim pozivom.

Aleksander Camaj je komentarisao mjeru koja se odnosi na podršku zaštite bilja, konkretnije zaštitu vinove loze da je suma od 6.000 € mala iz razloga što svako tretiranje po hektaru iznosi 100-200 eura za jedan tretman. Takođe je naveo da je prosla sezona bila jako loša za vinogradarstvo i da se malo uradilo da se njima pomogne. Sekretarka Ismeta Gjoka je naglasila značaj ove mjere i navela cilje iste a to je proizvodnja zdrave hrane jer je jedan od kriterijuma vođenje evidencije upotrebe pesticida za zaštitu vinograda. Istakla da će razmotriti prijedlog i ako bude prostora povećati sredstva za ovu mjeru.

Vaselj Nuculaj je govorio o problematici puta za katun Koštica, naveo je da bi bilo dobro da se radi nešto u pravcu sanacije tog puta jer je u veoma lošem stanju. Takođe je naveo da je veoma bitno da se plaćanja u stočarstvu vrše redovno. Ismeta Gjoka navela da je taj put loš još od davnih vremena, da je sanacija i eventualno asfaltiranje tog putnog pravca prevelik zalogaj za lokalne samouprave. Jedino što možemo pomoći u ovom momentu je dopis nadležnom Ministarstvu.

Emir Paljević je naveo problem sa poplavama od rijeke Rujele, da je neophodna da se ista očisti ili produbi jer dio od Kodrabudana pa do jezera se stalno poplavlja i da su štete od toga svake godine. Takođe bi opština trebala da sankcioniše one poljoprivrednike koje bače otpad u korito rijeke Rujele.

Lindon Siništaj je pitao za mogućnost uvođenja neke podrške za mlade poljoprivrednike, ako ne ove godine onda u predstojećim godinama. Isto bi bilo korisno da pomaže oko infrastrukture. Ismeta Gjoka je navela da mjere koje Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj donosi su u skaldu da finansijskim mogućnostima te da smo za ovu godinu odlučili da su nam ovo prioritati.

Paško Dedvukaj je naveo da postoji potreba za obukama, da se proizvoči pošalju na sajmu poljoprivrede i da upoznaju nove tehnologije. Takođe je naveo da u sajmina poljoprivrede treba

da se zovu firme , restorasni , supermarket... jer su to ciljna grupa naših poljoprivrednih proizvođača za plasman proizvoda a ne fizička lica koje kupuju manje količine. Vinogradarstvo najviše doprinosi turizmu, nedostatak info table gdje se vinogradi nalaze i slično.

Na centralnu javnu raspravu učestvovalo je 22 učesnika.

Javna rasprava se završila u 12.00 časova.

I elektronskom poštom je stiglo nekoliko mišljenja i sugestija i to od Alban Sinishtaj i Gjergja Camaj koji sugerišu da mjera koja se odnosi na direktna plaćanja po jedinici površine suma isplaćena za jednog proizvođača ograniči kao i manjim proizvođačima, konkretnije onima koji proizvode na površini ispod 2 ha podrška bude veća. Takođe sugerišu da jedan od kriterijuma bude prebivalište iz razloga što je naš cilj da podržimo naše proizvođače a ne nekog ko živi u drugim opštinama. Ostale sugestije su uglavno tehničke prirode.

Mišljenja i sugestije je elektronskom poštom dostavila i Amra Pepić član udruženja pčelara "Bletari" koja je mišljenja da su sredstva predviđena za podršku pčelarstvu na zavidnom nivou uz sugestiju da se ista rasporede na način da se 2.000,00 € opredijele za nabavku lap topa i štampača za potrebe udruženja, 1.500,00 € za pokretanje procedure brendiranja meda proizveden na području opštine Tuzi, 3.000,00 € za obuke pčelara i organizovanje sajмова. Takođe je komentarisala da je 10 € po jednom pčelinjem društvu Koliko je mjerom predviđeno malo I da bi 15 €/košnici bilo sasvim solidno.

Naravno, sekretarka Sekretarijata za poljoprivredu i ruralni razvoj će sa svojim kolegama iz sekretarijata razmotriti sva mišljenja i sugestije date tokom javne rasprave a i one pristigle elektronskom poštom. U slučajevima kada su sugestije u okviru mogućeg za realizaciju iste će biti uvedene u program. Nakon izrade Programa mjera kao konačne verzije svi oni koji su imali mišljenje i dali sugestije na isti biće pismeno obaviješteni.

Izveštaj sačinio: Adnan Drešević

Drešević Adnan



Bazuar në nenin 38 paragrafin 1 pikën 2 të Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale (“Fleta Zyrtare e Malit të Zi”, nr. 2/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22), nenit 20 paragrafin 1 të Ligjit për Bujqësi dhe Zhvillim Rural (“Fleta Zyrtare e Malit të Zi” nr. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 dhe 51/17), dhe në lidhje me nenin 99 paragrafin 3 pikën 18 të Statutit të Komunës së Tuzit (“Fleta Zyrtare e Malit të Zi – dispozitat komunale”, nr. 24/10, 05/20, 51/22 dhe 55/22), si dhe nenin 3 paragrafin 2, 3, dhe 4 të Vendimit për nxitje dhe investime në zhvillimin e bujqësisë në Komunën e Tuzit (“Fleta Zyrtare e Malit të Zi – dispozitat komunale”, nr. 20/23), kryetari i komunës së Tuzit, ka sjellë

PROGRAMIN E MASAVE

për realizimin e mjeteve për zhvillimin e prodhimit bujqësor në Komunën e Tuzit për vitin 2024 - Agrobuxheti

PJESA E PËRGJITHSHME

Neni 1

Ky program masash përcakton masat e politikës bujqësore për nxitjen e bujqësisë në vitin 2024 (në tekstin e mëtejme programi), përmes subvencioneve për prodhimin dhe ofrimin e shërbimeve.

Neni 2

Mjetet e parashikuara nga ky program janë të përcaktuara nga Buxheti i Komunës së Tuzit për vitin 2024 dhe arrijnë shumën 574,000.00 euro.

II SHPËRNDARJA E FONDEVE

Neni 3

Mjetet nga pjesa e përgjithshme e këtij programi janë ndarë sipas masave stimuluese, Buxhetit Bujqësor për vitin 2024 dhe të njëjtat janë zhvilluar dhe janë pjesë përbërëse e programit, përkatësisht:

Nr.	Prodhimtaria bujqësore dhe zhvillimi rural	550.000,00
1.	Pagesa direkte për njësi të sipërfaqes	295.000,00
2.	Pagesa direkte për kokë bagëtie	80.000,00
3.	Mbështetje për zhvillimin e prodhimit të qumështit në treg	125.000,00
4.	Mbështetje zhvillimit të bletarisë	25.000,00
5.	Mbështetje për korren e drithrave	10.000,00
6.	Participim në pagesën e kontributeve të prodhuesve bujqësor	2.000,00
7.	Përkrahja e programit të mbrojtjes së bimëve	9.000,00
8.	Përkrahje shfrytëzimit të kullosave të bjeshkëve	4.000,00
	Sherbime të tjera	24.000,00
9.	Promovimi I prodhimeve bujqësore dhe bujqësisë	7.500,00
10.	Edukimi i prodhuesve bujqësor dhe vizitimi i amvisërive të cilat zbatojnë teknologjinë bashkëkohore	4.000,00
11.	Dezinfectimi, dezinfektimi dhe deratizimi	12.500,00

DISPOZITA TË TJERA

Neni 4

Kryetari i Komunës, në rast nevoje, me propozim të Sekretariatit për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, mund të nxjerrë Vendim për masat stimuluese që nuk janë të parapara me këtë Program.

Neni 5

Kërkesat që nuk paraqiten brenda afateve të parashikuara nga ky Program do të refuzohen.

Neni 6

Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural dhe Sekretariati për Financa janë përgjegjës për zbatimin e Programit. Detyrimet ndaj përdoruesve të Programit do të kryhen sipas dinamikës së përcaktuar me planin e shpenzimeve buxhetore për vitin 2024, të miratuar nga Sekretariati i Financave të Komunës Tuzi dhe jo më vonë se fundi i vitit kalendarik sipas vendimeve të marra për gjysmën e parë të vitit, pra deri në fund të shkurtit të vitit pasardhës për vendimet që kanë kaluar në fund të vitit aktual.

Neni 7

Shpenzimet e paraqitura nga masat individuale përfaqësojnë vlerat e parashikuara. Gjatë zbatimit të Programit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural mund të ndryshojë qëllimin e përdorimit të mjeteve dhe t'i ridrejtojë ato nga një masë për të cilën ka pasur interesim të pamjaftueshëm në një masë tjetër ku interesi është më i madh se shuma e parashikuar.

Neni 8

Ky Program do të hyjë në fuqi nga data e publikimit në "Fletën Zyrtare të Malit të Zi - Dispozitat Komunale", ndërsa do të zbatohet prej me 1 janar të vitit 2024.

Numër: 02-016/24-

Tuz, më _____, 2024

KUVENDI I KOMUNËS SË TUZIT
KRYETARI,
Fadil Kajoshaj

Arsye t i m

Baza ligjore për sjelljen e Programit të masave për realizimin e mjeteve të ndara për zhvillimin e prodhimit bujqësor në Komunën e Tuzit për vitin 2024 - Agrobuxheti gjendet në nenin 38 paragrafin 1 pikën 2 të Ligjit për vetëqeverisjen lokale me të cilit parashihet që Kuvendi sjell dispozita dhe akte të tjera të përgjithshme, nenin 20 paragrafi 1 të Ligjit për Bujqësi dhe Zhvillim Rural (“Fleta Zyrtare e Malit të Zi” nr. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 dhe 51/17), dhe në lidhje me nenin 24 paragrafi 1 pika 22 të Statutit të Komunës së Tuzit (“Fleta Zyrtare e Malit të Zi – Dispozitat komunale”, nr. 24/10, 05/20), si dhe neni 3, paragrafi 2, 3, dhe 4 i Vendimit për stimulim dhe investim në zhvillimin e bujqësisë në Komunën e Tuzit (“Fleta Zyrtare e Malit të Zi – Dispozitat komunale”, nr. 020/23 prej më 27.04.2023).

Ky program masash përcakton masat e politikës bujqësore për nxitjen e bujqësisë në vitin 2024 (në tekstin e mëtejshëm programi), përmes subvencioneve për prodhimin dhe ofrimin e shërbimeve. Mjetet e siguruara nga ky program janë ndarë nga Buxheti i Komunës së Tuzit për vitin 2024 dhe kapin shumën prej 574.000,00 euro.

Mjetet nga pjesa e përgjithshme e këtij programi janë ndarë sipas masave stimuluese, Agrobuxheti për vitin 2023, dhe të njëjtat janë përpunuar dhe janë pjesë përbërëse e programit, përkatësisht: 1. Bujqësia dhe zhvillimi rural – Pagesat direkte për sipërfaqe të mbjellurave, pagesat direkte për krerë kafshe, Mbështetja për prodhimin e qumështit, mbështetja për zhvillimin e bletarisë, Mbështetja për korrijen e drithërave, Partecipimi në pagesën e kontributeve, Mbështetja programit të mbrojtjes së bimëve, Mbështetja për shfrytëzimin e kullotave të bjeshkës, dhe 2. Shërbimet tjera - Promovimi i produkteve bujqësore, Trajnimet dhe edukimet si dhe vizita e fermave bashkohore, Dezinsektimi, dezinfektimi dhe kontrolli i dëmtuesve.

FUSHA: Prodhimtaria bujqësore dhe zhvillimi rural

QELLIMI STRATEGJIK 1: Pagesa direkte e amvisërive bujqësore

Prioriteti 1 Pagesat direkte për njësi të sipërfaqes

Përshkrimi i projektit:

Prodhimtaria e perimeve është dega udhëheqëse e prodhimit bujqësor në Komunën e Tuzit si dhe prodhimi i patateve dhe bimëve shumëvjeçare. Në këtë kategori sasitë më të mëdha të prodhimit shalqirit, specit, lakrës, pjepit, kungullit, domates, kastravecit dhe patates së lashtë ndërta prej bimëve shumë vjeçare mund të veçojmë hardhinë dhe ullirin.

Prodhimi i perimeve në hapsirë të mbyllur është mjaft e përfaqësuar dhe është e organizuar në 32.04 ha. Kryesisht në këto sipërfaqe më së shumti ka spec, domate dhe kastraveca.

Në periudhën e dimrit më së shumti prodhohet sallata pastaj spinaçi dhe çardi. Së fundi në sera kultivojnë lakër, patate, qepë dhe ngjashëm. Prodhimi për njësi të sipërfaqes nuk është në nivel të kënaqëshëm për pasojë të zgjedhjes së llojit, zbatimi i masave jo adekuate të agroteknikës, në veçanti ushqyria, pastaj kushtet klimaterike gjatë verës, si dhe reshjet jo adekuate. Sipas të dhënave të Sekretariatit për bujqësi dhe zhvillim rural në vitin 2023 në teritorin e komunës së tuzit janë kultivua 987,89 ha (ulliri, hardhia e rrushit, pemet, perimet, patatja, drithëra dhe tjerat kultura lavërtar si dhe bimët mjekuese).

Kjo masë realizohet përmes përkrahjes së prodhimit për hektar të sipërfaqeve bujqësore të bimëve shumëvjeçare, perimeve dhe patateve.

Destinimi dhe qëllimi i projektit:

Mbështetja sigurohet për të gjitha sipërfaqet e lëruara me bimësi shumëvjeçare, të perimeve dhe patateve. Mbështetja ka të bëjë me prodhues bujqësor në teritorin komunës së Tuzit të regjistruar në rregjistrin qendror.

Qëllimi për ndërmarrjen e kësaj mase është rritja e konkurrencës, rritja e të ardhurave të amvisërive bujqësore, harmonizimi i të hyrave për prodhim dhe çmimit të tregut etj.

Procedura e realizimit dhe aktivitetet:

Shuma e mbështetjes është deri në 300 euro për hektar të sipërfaqes së punuar, sipërfaqes me bimë shumëvjeçare, perimeve dhe patatës. Sipërfaqja e punuar është toka e lëruar me kulturë bujqësore në të hapur në sera dhe me kulturë shumëvjeçare bujqësore. Mbështetja prodhuesve bujqësor për dy hektaret e parë do jenë deri në 350 euro, kurse për çdo hektar në vijim deri në 250 euro/ha, deri sa maksimumi i mbështetjeje një ekonomi bujqësore do jenë 3.000 euro.

Aktivitetet që kanë të bëjnë me këtë masë janë:

- publikimi i Thirrjes Publike;
- pranimi i kërkesave dhe dokumentacionit të nevojshëm;
- kontrolli i terrenit
- plotësimi i kërkesave;
- siellja e rang listës të bujqësve të cilët kanë fituar të drejtën në subvencionim
- pagesa e mjeteve në xhirrologarinë e eparashtruesit të kërkesës.

Detajet që kanë të bëjnë me procedurën e realizimit, kriteriume, afate dhe tjera informata detajisht do të përshkruhen në Ftesën publike të cilin do ta përgadis sekretariatit përkatës.

Nëse shuma e kërkesave do jenë më e lartë se mjetet e parapara me buxhet, mbështetja për hektar në mënyrë proporcionale do zbritet.

Rezultati i projektit (rezultatet e pritshme):

Kjo masë do të ndikoj në rritjen e konkurrencës, rritjen e të ardhurave të ekonomive bujqësore, si dhe në evitimin e shpenzimeve të investimit dhe inputave.

Indikatorët dalës:

Rang lista finale të prodhuesve bujqësor nga treva e komunës së Tuzit që përfitojnë nga kjo masë si dhe shuma e mjeteve të shpenzuara për këtë masë.

Pala përgjegjëse:

Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural

Buxheti total dhe burimi i financimit:

295.000,00€, Komuna e Tuzit

Grupet e synuara / përdoruesit:

Njësitë bujqësore të regjistruara në fushën e prodhimit blegtoral dhe persona të tjerë juridik nga fusha e bujqësisë

Implementimi dhe periudha e implementimit:

Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, viti 2024

Monitorimi dhe vlerësimi:

Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural

FUSHA: Bujqësia dhe zhvillimi rural

QËLLIMI STRATEGJIK 1: Mbështetja dhe avancimi i prodhimtarisë së fermave

Prioriteti 2 Pagesa direkte për kokë të kafshëve

Përshkrimi i projektit:

Sektori i blegtorisë është shumë i rëndësishëm për zhvillimin e zonës sonë dhe për shkak të konfiguracionit të terrenit, blegtoria përfaqëson degën më të rëndësishme të saj. Megjithatë, ky sektor nuk është mjaft i zhvilluar në vendin tonë. Moszhvillimi i blegtorisë, dhe rrjedhimisht i sektorit të qumështit, kushtëzohet kryesisht nga fermat e fragmentuara dhe metoda tradicionale, ekstensive e prodhimit dhe shfrytëzimi i pamjaftueshëm i burimeve natyrore në dispozicion. Blegtoria bën të mundur shfrytëzimin e zonave më pak produktive (kullotat dhe livadhet), të cilat janë dominuese në pjesën rurale të komunës sonë. Sipas të dhënave që disponojmë në zonën e komunës së Tuzit, janë rreth 150 ferma bujqësore që merren me prodhimtarinë blegtorale, në të cilat rriten rreth 1050 gjedhe, 3300 dele dhe 750 dhi.

Është e nevojshme të vendos për aq sa është e mundur ballansi i banorëve mes mjedisit rural dhe urgan në atë mënyrë që të krijohen kushtet e qëndrimit të forcave të punës në vendbanimet rurale si dhe zvogëlimi i trendëve negative demografike. Kjo masë do të

realizohet përmes pagesave për kokë të lopëve, deleve, dhive, derrave dhe pulave.

Destinimi dhe qëllimi i projektit:

Masa e propozuar do të ndikoj në rritjen e fondit të kafshëve, ndrzshimin e përbërjes së rracave, si dhe rritjen e të ardhurave për ekonomi bujqësore. Mbështetja ka të bëjë me të gjitha ekonomi bujqësore nga treva e komunës së Tuzit të cilat kultivonë këto llojë kafshëve shtëpiake. Të gjitha hollësitat që kanë të bënë me procedurë, afate dhe informata tjera do të definojnë me Ftesë publike.

Procedura e realizimit dhe aktivitetet:

Mbështetja për forcimin e blegtorisë përfshin:

-premitë për kokë për lopët dhe mëshqerrat e mbarështimit;

-premitë për kokë për dhentë dhe dhitë;

-premitë për rritjen e derrave

-premitë për rritjen e pulave vezore

a) premitë për lopët dhe mëshqerrat e mbarështimit - të gjitha fermat që rrisin një ose më shumë lopë, për çdo krerë. Kriteri quhet i pëmrubshur nëse amvisëria mban atë numër të kokëve të bagëtive minimum shtatë muaj dhe bartësi i ambisrisë ka vendqëndrimin në Komunën e Tuzit.

Premia bazë për kokë për lopët dhe mëshqerrat e mbarështimit është deri në 50 € për kokë.

b) Premitë për mbarështimin e deleve dhe dhive - fermat që kultivonë më shumë se 10 dele dhe/ose më shumë se 10 dhi në një tufë kanë të drejtë për mbështetje. Pagesa është për çdo kokë. Kriteri plotësohet nëse ferma e ka vendbanimin në Komunën e Tuzit dhe amvisëria mban atë numër të kafshëve shtatë muaj.

Premia bazë për kokë për delet dhe dhitë e mbarështuara është deri në 6 €.

c) Premitë për mbarështimin e derrit është deri në 20 € për krerë - premia realizohet për çdo krerë, ndërsa numri minimal i derrave për bështetje është 2.

d) Premitë për mbarështimin e pulave vezore - shuma e premisë është deri në 0,5 € për pulë, ndërsa minimumi i parashikuar është 100 pula për fermë.

Nëse shuma totale e kërkesave për pagesa mbështetëse tejkalon shumën e planifikuar në buxhet, pagesat për njësi për kokë zvogëlohen proporcionalisht.

Aktivitetet që kanë të bëjnë me këtë masë janë:

- publikimi i Thirrjes Publike;

- pranimi i dokumentacionit dhe plotësimi i formularit

- kompletimi dhe përpunimi i dokumentacionit;

- pagesa e premive në xhirollogarinë e eparashtruesit të kërkesës.

Hollësitat tjera që kanë të bëjnë me procedurë, kriteriume për mbështetje, afate detaishtë do të përshkruhen në Ftesën publike i cili do të publikohet nga sekretariat përkatës.

Rezultati i projektit (rezultati i pritshëm):

Prodhuesit bujqësor të rregjistruar nga komuna e Tuzit të cilët përfituan nga kjo masë si dhe shuma e mjeteve e shpenzuar për këtë masë..

Treguesit e daljes:

Shfrytëzuesit e kësaj mase janë amvisëritë bujqësore të regjistruar në Komunën e Tuzit.

Pala përgjegjëse:

Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural

Buxheti total dhe burimi i financimit:

80.000,00 euro- Komuna Tuzi

Grupet e synuar / përdoruesit:

Njësitë bujqësore të regjistruara në fushën e blegtorisë.

Implementimi dhe periudha e implementimit:

Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, viti 2024

Monitorimi dhe vlerësimi:

Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural

FUSHA: Bujqësia dhe zhvillimi rural
QËLLIMI STRATEGJIK 1: Forcimi i konkurrencës së prodhuesve të ushqimit
Prioriteti 3 Mbështetja e zhvillimit të prodhimit të qumështit të tregut
<p><i>Përshkrimi i projektit:</i></p> <p>Prodhimi i përgjithshëm i qumështit në komunën e Tuzit është rreth 1.600.000 litra qumësht të grumbulluar në vit, që paraqet një potencial të madh për zhvillimin e blegtorisë, veçanërisht në pjesën rurale të komunës. Një pjesë më e vogël e qumështit të papërpunuar përdoret për përpunim në fermat bujqësore, nga të cilat djathi prodhohet kryesisht për tregun vendas, nevojat e veta apo shitjen në “pragun e shtëpisë”. Në sistemin e blerjes së qumështit të papërpunuar në Komunën e Tuzit janë rreth 200 koperanta.</p> <p>Mbështetja u jepet prodhuesve që dorëzojnë qumësht në objektet e miratuara të përpunimit të qumështit (qumështore/bulmetore) dhe që janë të regjistruar në Regjistrin Qendror. Mbështetja në formën e premisë të sasisë është 0,08 € për litër qumësht të grumbulluar.</p> <p>Rritja e konkurrencës së sektorit të qumështit përmes mbështetjes direkte ndaj prodhuesve mund të përmirësojë ndjeshëm zhvillimin e prodhimit të qumështit në treg dhe përshtatjen e tij me standardet dhe të rrisë prodhimin total të kësaj lënde të parë shumë të rëndësishme.</p>
<p><i>Qëllimi dhe qëllimi i projektit:</i></p> <p>Krijimi i kushteve për tu marrë me prodhimtarinë blegtoje, rritja e fondit të kafshëve dhe prodhimit të papërpunueme.</p> <p>Qëllimi i marrjes së një mase të tillë është rritja e çmimit të qumështit të papërpunuar për litër dhe ndikimi në të ardhurat e amvisërive bujqësore.</p>
<p><i>Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:</i></p> <p>Listat e prodhuesve me të dhënat mbi sasi të qumështit të dorëzuar të cilat i fiton komuna nga ana e ministrisë përkatëse, janë bazë për përllogaritje dhe pagesë të premive. Sasia minimale e qumështit në nivelin mujor e përcakton minstraia përkatëse e kjo është një ndër kriteriumet për përllogaritjen e mbështetjes. Ministria përkatëse dhe komuna, paraprkishtë nënshkruajnë kontratë bashkëpunimi ku definohe qartë punët dhe obligime e te dyja palëve. Pagesa e premive bëhet direkt në Xhiro llogarinë e prodhuesit bujqësor.</p> <p>Aktivitetet e kësaj mase:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nënshkrimi i kontratës - kompletimi i dokumentacionit dhe përllogaritja -sillja e vendimit për pagesën e mjeteve në nivel mujor, dhe pagesa e mjeteve. <p>Mbështetja ka të bëjë në prodhuesit e qumështit të cilët qendrojnë në listën e ministrisë në nivelin mujor e që sipas sajë komuna krzen pagesën për një litër qumësht.</p>
<p><i>Rezultati i projektit (rezultati i pritsbëm):</i></p> <p>Ruajtja e fondit të kafshëve, rritja e sasisë së prodhimit të qumështit të papërpunuar, rritja e të ardhurave për amvisëri bujqësore dhe ndikimi i përgjithshëm në zhvillimin e prodhimtarisë bujqësore.</p>
<p><i>Treguesit e daljes:</i></p> <p>Lista e prodhuesve të qumështit si dhe sasia e qumështit në nivelin mujor rë cilin dorëzonë objekteve të rregjistruar në rregjistrin qendror për përpunimin e qumështit.</p>
<p><i>Pala përgjegjëse:</i></p> <p>Komuna e Tuzit, Sekretariati për bujqësi dhe zhvillim rural</p>
<p><i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i></p> <p>125.000.00 EUR, Komuna e Tuzit</p>
<p><i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i></p> <p>Prodhuesve të qumështit si dhe sasia e qumështit në nivelin mujor rë cilin dorëzonë objekteve të rregjistruar në rregjistrin qendror për përpunimin e qumështit.</p>
<p><i>Periudha e zbatimit dhe implementimit:</i></p> <p>Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2024</p>

Monitorimi dhe vlerësimi:

Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural.

FUSHA: Prodhimtari bujqësore dhe zhvillimi rural

QËLLIMI STRATEGJIK: Forcimi i konkurrencës së prodhuesve të ushqimit

Prioritetet 4: Mbështetje për përmirësimin e bletarisë

Përshkrimi i masës:

Bletaria ka një traditë të gjatë dhe të pasur në komunën e Tuzit. Sipërfaqet e mëdha me livadhe dhe kullota natyrore, një zonë me florë të pasur dhe bimë mjalti kontribuan në zhvillimin e kësaj dege ekonomike. Mjalti është produkti kryesor, por vlera ekonomike e produkteve të bletarisë mund të ishte shumë më e lartë nëse gama e produkteve do të zgjerohej me prodhimin e qumështi i mbretëreshës, propolis, polen, etj. Numri i përgjithshëm i koshereve në pronësi të bletarëve të lidhur është 2 200. Aktualisht, shoqata e bletarëve “Bletari” ka 58 anëtarë. Prodhimi vjetor i mjaltit në komunën e Tuzit llogaritet në rreth 24 000 kg. Ky është një potencial shumë domethënës që duhet ruajtur dhe përdorur në mënyrë të zgjuar për të realizuar mundësitë për krijimin e tregjeve të reja si dhe për të arritur një çmim më të lartë të mjaltit për produktet e bletëve.

Mbështetja ofrohet në formën e një subvencioni deri në 10 € për koshere për prodhuesit e mjaltit që posedojnë 3 ose më shumë koshere.

Qëllimi dhe objektivi:

Përmirësimi i konkurrencës në prodhimin e mjaltit dhe produkteve të tjera të bletëve
Ruajtja e cilësisë dhe përmirësimi i shëndetit të produkteve të bletëve
Ngritja e njohurive profesionale dhe trajnimi i bletarëve
Krijimi i kushteve për bletarinë, të gjitha me qëllim të përmirësimit të cilësisë dhe rritjes së konkurrueshmërisë së mjaltit dhe produkteve të tjera të bletëve.

Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:

Të drejtë mbështetjeje kanë bletarët nga territori i komunës së Tuzit, të cilët kanë 3 ose më shumë koloni bletësh.

Aktivitetet që kanë të bëjnë me realizimin e kësaj mase janë:

- shpallja e Ftesës publike,
- prania e dokumentacionit,
- kontrolli në teren,
- përpunimi i dokumentacionit dhe
- pagesa e mjete në xhiro llogari.

Nëse shuma totale e kërkesës për pagesë për një lloj të caktuar të mbështetjes direkte tejkalon shumën vjetore të buxhetuar, pagesat për njësi zvogëlohen proporcionalisht.

Procedura e zbatimit dhe mënyra e pagesës:

Bletari dorëzon kërkesë në Sekretariatit për Bujqësi dhe Zhvillim Rural në formularin që mund të merret nga arkivi i komunës ose në sajtin e Komunës së Tuzit.

Procedura e detajuar për zbatimin e masës do të përcaktohet me Ftesë Publike.

Me kërkesën paraqitet dokumentacioni i mëposhtëm:

- vërtetimin e regjistrimit në Regjistrin e Bletarëve nga Administrata Veterinare e Malit të Zi
- vërtetim nga shoqata e bletarëve në Tuzë për numrin e kolonive të bletëve për vitin aktual kalendarik.

- xhiro llogarinë e aplikantit

Pagesa bëhet direkt në xhiro llogarinë e aplikantit, pra bletarit.

Rezultati i projektit (rezultatet e pritshme):

Përmirësimi i prodhimit të mjaltit dhe produkteve të bletëve në përputhje me praktikën e mirë bujqësore.

Treguesit e daljes: Mbështetje për bletarët dhe përmirësimi i prodhimit
<i>Pala përgjegjëse:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 25 000.00 euro Komuna Tuzi
<i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i> Bletarët, anëtarë të shoqatës së bletarëve nga zona e Komunës së Tuzit.
<i>Periudha e zbatimit dhe implementimi:</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2024
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural

FUSHA: Prodhimi bujqësor dhe zhvillimi rural
QËLLIMI STRATEGJIK 1: Forcimi i konkurrencës së prodhuesve të ushqimit
Prioriteti 5 Mbështetje për korrijen e drithërave të imta dhe drithërave në përgjithësi
<p>Përshkrimi i masës:</p> <p>Agrikultura është dega kryesore e prodhimit bimor dhe ka për detyrë bazë të sigurojë rendimente sa më të larta të bimëve të kultivuara duke arritur cilësinë maksimale të mundshme të produktit. Rritja e agrikulturave kërkon sipërfaqe të mëdha, gjë që nuk është karakteristike për fermat tona. Në kushtet tona, prodhimi i agrikulturave është shumë i shtrenjtë dhe rendimentet nuk janë në nivele të lakmueshme. Megjithatë, duke u nisur nga fakti se drithi dhe misri janë kultura shumë të rëndësishme nga aspekti i aktivitetit biologjik të tokës, është shumë e rëndësishme të mbështetet prodhimi i tyre.</p> <p>Me lërim, mbetjet bimore përfshihen në procesin e qarkullimit të lëndës organike në tokë, stimulohet aktiviteti biologjik i tokës, gjë që ndikon pozitivisht në strukturën e ujitjes dhe ajërosjes, dhe vetisë termike të tokës, dhe në tokën e rëndë, mbetjet organike përmirësojnë kullimin e brendshëm në shtresën në të cilën janë futur.</p> <p>Prandaj, fondet e planifikuara i referohen mbështetjes për korrijen e drithërave të imta dhe misrit, të cilat ndikojnë në uljen e kostove të prodhimit të këtyre kulturave dhe rentabilitetin e prodhimit të tyre. Ofrohet mbështetje për prodhuesit dhe pagesat bëhen direkt në xhiro llogarinë.</p>
<p><i>Destinimi dhe qëllimi i projektit:</i></p> <p>Krijimi i kushteve për rritjen e agri kulturave në sipërfaqet sa më të mëdha të mundshme për të krijuar kushtet për rritjen e tyre në sipërfaqe më të mëdha.</p> <p>Qëllimi i ndërmarrjes së një mase të tillë është ulja e kostove të prodhimit në lidhje me korrijen e këtyre kulturave.</p>
<p><i>Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:</i></p> <p>Baza për llogaritjen dhe pagesën e mbështetjes për korrijen e drithërave të imta dhe misrit janë të dhënat mbi mbjelljen e këtzre drithërave të konstatuara në teren. Përlllogaritja e pagesës bëhet pas dorëzimit të kërkesës dhe pagesës për korrije nga subjekti i cili krzen korrijen. Pagesa bëhet direkt te prodhuesit bujqësorë në xhiro llogarinë.</p> <p>Aktivitetet që lidhen me këtë masë janë:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mbledhja e të dhënave për sipërfaqet e mbjella; - dalja në terren; - marrjen e vendimit për mbështetjen e të korrave të drithërave të imta dhe misrit; - plotësimi i dokumentacionit dhe llogaritja dhe - pagesa e mjeteve. <p>Nëse shuma e kërkesave është më e lartë sesa shuma e dedikuar për këtë masë pagesat për një kërkesë proporcionalisht do të zbritë.</p> <p>Me ftesë publike detajisht do të përshkruhet procedura, afatet dhe kushtet tjera për përfitim nga kjo masë.</p>
<i>Rezultati i projektit (rezultati i pritshëm):</i>

Ulja e kostove dhe stimulimi i prodhimit të drithërave të imta dhe misrit.
Treguesit e daljes: Mbështetje për korrjen e drithërave të imta në një sipërfaqe prej 120 ha, d.m.th. rreth 50 prodhues.
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 10 000.00 EUR, Komuna e Tuzit
<i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i> Prodhues bujqësor të regjistruar nga zona e Komunës së Tuzit
<i>Implementimi dhe periudha e zbatimit:</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2024
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural.

FUSHA: Prodhimi bujqësor dhe zhvillimi rural
QËLLIMI STRATEGJIK: Mbështetja e shërbimeve të përgjithshme në bujqësi
Prioriteti 6: Pjesëmarrja në pagesën e kontributeve për prodhuesit bujqësorë
<i>Përshkrimi i masës:</i> Kontributet për sigurimet shoqërore të detyrueshme në kuptim të Ligjit për kontributet për sigurimet shoqërore të detyrueshme (“Fleta Zyrtare e Malit të Zi”, nr. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 40/11 - ligjet tjera 14/12, 62/13, 8/15, 22/17 dhe 42/19) janë: - kontributi për sigurimin e detyrueshëm pensional dhe invalidor; - kontributi i sigurimit të papunësisë. Sipas ligjit, përgjegjës për kontributet për sigurimin pensional dhe invalidor janë bujqit dhe personat që janë pronarë të tokave bujqësore. Përfitues të kontributeve për sigurimet shoqërore të detyrueshme janë bujqit që janë të regjistruar në Regjistrin e të Siguruarve të udhëhequr nga ministria përkatëse dhe që paguajnë rregullisht kontributet në bazë të aktvendimit të fituar. Në zonën e Komunës së Tuzit janë të regjistruara 585 njësi bujqësore, nga të cilat, sipas të dhënave të deritanishme, 50 prodhues kontribuojnë si të siguruar bujqësor. Masa e pjesëmarrjes së komunës në pagesën e kontributeve do të stimulonte dukshëm prodhuesit që të paguajnë rregullisht kontributet dhe në këtë mënyrë të fitojnë të drejtën në pension si të punësuarit në fusha të tjera.
<i>Qëllimi dhe objektivi:</i> Qëllimi i kësaj mase është të ndihmojë prodhuesit bujqësorë që të ruajnë statusin e rregullt të personave të siguruar dhe në këtë mënyrë të arrijnë të drejtën në pension.
<i>Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:</i> Bujku i siguruar pas dorëzimit të dëshmisë (fletëpagesës) mbi kontributete paguara do të fitojë subvencionimin prej 50% nga shuma e paguar në varësi prej mjeteve në dispozicion. Veprimtaritë që lidhen me zbatimin e kësaj mase janë: - dorëzimi i formularit me dokumentacionin e nevojshëm (aplikim për herë të parë); - dorëzimi i fletëpagesave për kontributet e paguara; - verifikimi; - pagesën e mjeteve në xhiro llogarinë të të siguruarit.
<i>Rezultati i projektit (rezultatet e pritshme):</i> Ruajtja e statusit të rregullt të të siguruarve si dhe nxitje për pagesën e kontributeve për buqit që nuk e kanë zgjidhur çështjen e kontributeve dhe në të ardhmen çështjen e pensionit.
<i>Treguesit e daljes:</i> Pjesëmarrja në pagesën e kontributeve për 50 persona të siguruar bujqësor (aq sa janë aktualisht) me tendencë për të rritur numrin e të interesuarve për këtë lloj mbështetje.
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 2000.00 euro Komuna Tuzi

Grupet/përdoruesit e synuar:

Prodhuesit bujqësor të regjistruar, gjegjësisht personat e siguruar bujqësor nga zona e Komunës së Tuzit.

Periudha e implementimit dhe zbatimit:

Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2024

Monitorimi dhe vlerësimi:

Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural.

FUSHA: Bujqësia dhe zhvillimi rural

QËLLIMI STRATEGJIK 1: Forcimi i konkurrencës së prodhuesve të ushqimit

Prioriteti 7: Mbështetja e programit për mbrojtjen e bimëve

Përshkrimi i masës:

Prodhimi bujqësor bashkëkohor shoqërohet me shfaqjen e një numri të madh të shkaktuesve të sëmundjeve dhe dëmtuesve, të cilët ulin ndjeshëm rendimentin dhe cilësinë e bimëve të kultivuara. Masat e kontrollit kimik duke përdorur pesticide janë shpesh mënyra e vetme e mundshme për t'i kontrolluar ato. Megjithatë, aplikimi i pesticideve rëndon shumë me koston e prodhimit bujqësor dhe ndot edhe mjedisin. Shumë shpesh ndodh që me gjithë aplikimin e tyre të përsëritur, efekti mungon, pra nuk arrihet mbrojtja adekuatë. Arsyet më të zakonshme për këtë janë koha e pamjaftueshme e spërkatjes dhe zgjedhja e papërshtatshme e preparateve. Aplikimi korrekt i pesticideve përfshin, ndër të tjera: monitorimin dhe parashikimin e organizmave të dëmshëm, përdorimin e duhur të pesticideve dhe trajtimin e duhur të pesticideve.

Përdorimi i duhur i pesticideve nënkupton përdorimin në përputhje me udhëzimet për përdorim dhe informacionin në etiketë, duke përfshirë përgatitjen e masës së përshkruar, pajtueshmërinë me parimet e praktikës së mirë bujqësore, mbrojtjen integrale të bimëve, jetëgjatësinë, si dhe mbrojtjen e mjedisit dhe organizmave jo të synuar. Aplikimi jo i duhur i produkteve për mbrojtjen e bimëve mund të ndikojë negativisht në shëndetin e personit që aplikon produktet, si dhe të njerëzve dhe kafshëve në afërsi, të ndikojë negativisht në diversitetin biologjik, të ndikojë në mbetjet e tepërta të pesticideve në produkt, të ndikojë në ndotjen e ujit dhe mjedisit.

Konkretisht, përdoruesit e pesticideve të cilët kanë licencë për blerjen e produkteve për mbrojtjen e bimëve kanë kaluar trajnime për përdorimin dhe përdorimin e duhur të produkteve mbrojtëse. Plani Kombëtar për Përdorimin e Qëndrueshëm të Pesticideve parashikon që çdo prodhues bujqësor që përdor produkte për mbrojtjen e bimëve është i detyruar të mbajë një libër rekord për përdorimin e pesticideve. Plani Kombëtar për Përdorimin e Qëndrueshëm të Produkteve për Mbrojtjen e Bimëve nga viti 2021 deri në vitin 2026 është një plan që, në periudhën e ardhshme pesëvjeçare, duhet të sigurojë që efektet e dëmshme të produkteve për mbrojtjen e bimëve në shëndetin e njeriut të reduktohen në minimumin e mundshëm, dhe që ndikimi negativ në mjedis reduktohet në një nivel të pranueshëm dhe që produktet për mbrojtjen e bimëve përdoren në mënyrë të qëndrueshme.

“Mbajtja e librit të evidencës është garanci për ushqimin e sigurt dhe korrekt, që të mos ketë përmbajtje të shtuar të mbetjeve të pesticideve në atë ushqim, gjë që është gjëja më interesante për konsumatorët e atij ushqimi”.

Nisur nga të gjitha që u thanë më sipër, është e nevojshme të inkurajohen prodhuesit bujqësorë, në këtë rast vreshtarët që prodhojnë duke respektuar praktikën e mira bujqësore që lidhen me mbrojtjen dhe të mbajnë një libër regjistrimi ose evidence për përdorimin e pesticideve. Në teritorin e komunës së Tuzit vneshtaria është lëmi e përhapur shumë, hardhuia e rrushit kultivohet në sipërfaqe prej 72 ha, sipërfaqja e vneshtave sillet prej 0,1 deri në 12 ha. Këto sipërfaqe meritojnë trajtim të veçantë edhe për faktin e hardhia e rrushit është bimë fisnike.

Vreshtarëve u jepet mbështetje deri në 50% të mjeteve të përdorura për blerjen e pesticideve për mbrojtjen e vreshtave si dhe për blerjen e pajisjeve mbrojtëse.

<p>Detajet dhe kriteret e tjera do të përcaktohen me Ftesën Publike, e cila do të publikohet në kohë nga sekretariati gjegjës.</p>
<p><i>Qëllimi dhe objektivi:</i></p> <p>Qëllimi i zbatimit të kësaj mase është stimulimi i vreshtarëve për mbajtjen e një regjistri për përdorimin e pesticideve si dhe aplikimin e praktikave të mira bujqësore, të gjitha me synimin për të prodhuar ushqim të shëndetshëm dhe të sigurt.</p> <p>Qëllimi i zbatimit të kësaj mase është krijimi i një sistemi të praktikave të mira bujqësore, mbajtja e një evidence të të dhënave mbi përdorimin e pesticideve dhe prodhimi i ushqimit cilësor dhe të sigurt.</p>
<p><i>Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:</i></p> <p>Mbështetja ka të bëjë me mbajtjen e detyruar të një regjistri për përdorimin e pesticideve dhe pajisjeve mbrojtëse për prodhuesit.</p> <p>Kriteret bazë për mbështetje janë: që prodhuesit bujqësorë të jenë të regjistruar, të kenë licencë për përdorimin e produkteve për mbrojtjen e bimëve dhe të mbajnë regjister rekord për përdorimin e pesticideve.</p>
<p><i>Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:</i></p> <p>Baza për llogaritjen dhe pagesën e mbështetjes janë faturat për blerjen e mjeteve për mbrojtjen e vreshtave, rregjstrat dhe posedimin e pajisjeve mbrojtëse.</p> <p>Aktet për realizimin e kësaj mase:</p> <ul style="list-style-type: none"> - publikimi i Thirrjes Publike; - mbledhjen e dokumentacionit; - verifikimi i dokumentacionit - kontrolli në terren dhe - pagesa e mjeteve në xhiro llogarinë për përdoruesit. <p>Nëse shuam e kërkesave për përfitim nga kjo masë është më e lartë se mjetet e parapara, shuma për pagesë për një kërkesë proporcionalisht do të zbritet.</p>
<p><i>Rezultati i projektit (rezultatet e pritshme):</i></p> <p>Mbajtja e një regjistri të shënimeve për përdorimin e pesticideve nga vreshtarët, përdorimin e mjeteve mbrojtëse si dhe përdorimin e pesticideve të destinuara për mbrojtjen e vreshtave.</p>
<p><i>Treguesit e daljes:</i></p> <p>Mbështetje për vreshtarët që shprehin interes për respektimin e masave dhe rregullave gjatë përdorimit të produkteve për mbrojtjen e bimëve.</p>
<p><i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i></p> <p>9.000.00 euro, Komuna</p>
<p><i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i></p> <p>Prodhuesit e regjistruar të rrushit të cilët janë të regjistruar në regjistrin qendror të mbajtur nga ministria pasardhëse.</p>
<p><i>Implementimi dhe periudha e zbatimit:</i></p> <p>Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2024</p>
<p><i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i></p> <p>Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural.</p>

FUSHA: Prodhimi bujqësor dhe zhvillimi rural
QËLLIMI STRATEGJIK 1: Forcimi i konkurrencës së prodhuesve të ushqimit
Prioriteti 8: Mbështetje për shfrytëzimin e kullotave malore

Përshkrimi i masës:

Në komunën e Tuzit, kullosa e bjeshkëve tradicionalisht shfrytëzohen përmes blegtorisë ekstensive (gjedhë, dele dhe dhi), e cila është mjaft e pranishme në fermat tona. Kjo metodë e rritjes së bagëtive përdoret kryesisht për prodhimin e qumështit, produkteve të qumështit dhe mishit. Fermerët ngrihen në katun në pranverë dhe qëndrojnë në katun gjatë gjithë verës. Rritja e bagëtive dhe kullotja e bagëtive në kullosat e bjeshkëve kontribuon veçanërisht në ruajtjen e pasurisë së biodiversitetit (flora dhe fauna specifike, përdorimi i racave të përshtatura lokale), dhe gjithashtu ka një rëndësi të veçantë ekonomike. Ky sistem blegtorie mundëson prodhimin e produkteve tradicionale (lloje të ndryshme djathi, mjeshavinë dhe produkte të tjera qumështi, qengji dhe lloje të tjera mishi) që luajnë një rol të rëndësishëm në kuzhinën kombëtare.

Sipas të dhënave në dispozicion, ekzistojnë me dhjetra katune prej të cilëve 5 janë aktiv ku fermerët dalin çdo vit me bagëtitë e tyre. Disa amvisëri rurale ende e praktikojnë këtë sistem të rritjes së bagëtive.

Përparësitë e rritjes së katuneve i referohen uljes së kostove të ushqimit për kafshët shtëpiake, ndikimit pozitiv të ajrit të pastër, diellit, lëvizjes dhe kontaktit të arritur nga kafshët kullotëse, ndikimi pozitiv i kullotave në kafshët mbarështuese, nevoja e reduktuar për punë dhe ç'është më me rëndësi ruajtja e fondit të kafshëve.

Krahas avantazheve të sipërpërmendura që kullota u ofron kafshëve shtëpiake (kryesisht ripërtpësve), ekziston edhe një bashkëpunim huazimi, kështu që rritja e kafshëve në katune ka në efekt të dobishëm në kullosa në një mënyrë që parandalon erozionin e tokës, rrit biodiversitetin e kullosave dhe zvohëlon invazionin e florës së barërave të këqija dhe bimëve helmuese.

Ruajtja e kullosave të bjeshkës dhe mënyra e blegtorisë së katuneve është gjithashtu shumë e rëndësishme edhe për banorët veçanërisht për ruajtjen e kulturës së trashëgimisë kulturore dhe natyrës.

Përparësitë e çarjes në katuneve janë arsye të mjaftueshme dhe të vlefshme për të mbështetur këtë masë përmes agrobuxhetit.

Kjo masë do të zbatohet përmes mbështetjes së kushtëzuar për bagëtitë që kullosin kullotat e Katunit. Mbështetja direkte për kokë bagëtie të kushtëzuara të rritura në katun dhe përdorimi i kullotave malore mund të stimulojë ekonominë bujqësore për të ruajtur dhe zhvilluar më tej sisteme të gjera të mbarështimit të blegtorisë.

Qëllimi dhe objektivi:

Qëllimi i zbatimit të kësaj mase është stimulimi i amvisërive bujqësore për të ruajtur sistemin ekstensiv të rritjes së bagëtive dhe mënyrën tradicionale të prodhimit të ushqimit.

Një nga synimet prioritare të zbatimit të kësaj mase është ruajtja e fondit të kafshëve, e cila prej vitesh në komunën tonë është në rënjedhe më gjerë, ulja e shpenzimeve ushqimore dhe ruajtja e biodiversitetit.

Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:

Pas paraqitjes së kërkesës për mbështetje si dhe konfirmimit të lëvizjes së kafshëve, prodhuesi bujqësor do të marrë mbështetje që do të jetë në bashkëpunim me mjetet në dispozicion për këtë masë.

Aktivitetet që lidhen me këtë masë janë si më poshtë:

- publikimi i Thirrjes Publike;
- pranimi i kërkesave dhe dokumentacionit të nevojshëm;
- kontrolli në terren;
- përpunimin e kërkesave;
- pagesën e primeve në llogarinë xhiro të aplikantit.

Nëse shuma e mjeteve për përfitim nga kjo masë do të jenë më e lartë sesa mjetet e parapara proporcionalisht do të zbriten mjetet për një kërkesë.

Treguesit e daljes:

Mbështetje për dhjetra fermer që rrisin bagëtinë katune dhe marrin kafshë të tjera nga zona e komunës së Tuzit në klombim të qumështit. Kjo formë e mbështetjes do të kontribuojë në interesimin e mëtejshëm të fermerëve të dalin në katune, që nga pikëpamja e banorëve të

administratës lokale është mjaft me interes.
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 4000.00 euro Komuna
<i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i> Prodhues bujqësor të regjistruar të cilët rregullisht rrisin bagëti dhe marrin të tjera në kombim të qumshti.
<i>Implementimi dhe periudha e zbatimit:</i> Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2024
<i>Monitorimi dhe vlerësimi:</i> Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural.

SHËRBIMET TJERA

FUSHA: Bujqësia dhe zhvillimi rural
OBJEKTIVI STRATEGJIK: Mbështetja e shërbimeve të përgjithshme në bujqësi
Prioriteti 9: Promovimi i produkteve bujqësore dhe bujqësisë
<i>Përshkrimi i masës:</i> Karakteristikë e prodhimit bujqësor në Komunën e Tuzës është se tregut i ofron një gamë shumë të larmishme produktesh. Konsumatorët e këtyre produkteve shpesh nuk kanë informacion se ku mund t'i blejnë ato, ndërsa nga ana tjetër, prodhuesit e vegjël nuk kanë mundësi të promovojnë në mënyrë të pavarur produktet e tyre. Prandaj, është e nevojshme të ofrohet mbështetje për promovimin dhe tregtimin e produkteve dhe të drejtohen aktivitetet në organizimin sa më të madh të eventeve si: Këndi i verës/shoqërim me me verë, Magjia e mjaltës, Expo Triesh, si dhe mbështetje për pjesëmarrjen e prodhuesve tanë në panairët lokale e rajonale etj.
<i>Qëllimi dhe objektivi:</i> Qëllimi i zbatimit të kësaj mase është krijimi i kushteve për angazhimin në prodhimtari bujqësore, si dhe përmirësimi i kushteve të jetesës dhe zgjerimi i aktiviteteve ekonomike në zonat rurale. Qëllimi i masës është promovimi i sa më shumë produkteve bujqësore, ruajtja e burimeve natyrore dhe ndalimi i tendencave negative demografike, rritja e rendimenteve dhe përmirësimi i cilësisë së produkteve, si dhe një numër më i madh i të siguruarve bujqësore. Procedura e realizimit dhe aktivitetet: Masa e nxitjes së prodhimit bujqësor realizohet nëpërmjet organizimit të panairove bujqësore, eventeve dhe pjesëmarrjes në panairët lokale dhe më gjerë në rajon. Aktivitetet që lidhen me këtë masë janë si më poshtë: - njohja e publikut me mbajtjen e ngjarjes përmes shpalljes publike; - organizimi i panairit bujqësor; - edukimi i prodhuesve bujqësorë - pagesat e mjeteve të angazhuara në organizimin e panairit.
<i>Rezultati i projektit (rezultatet e pritshme):</i> Organizimi i prodhuesve bujqësorë për të ekspozuar produktet e tyre në një vend që do të vizitohen nga tregtarë, sipërmarrës, përfaqësues të autoriteteve shtetërore etj.
<i>Treguesit e daljes:</i> Promovimi dhe tregtimi i prodhimit bujqësor me tendencë për t'u shëndërruar në një ngjarje tradicionale që do të jetë e njohur për publikun në Mal të Zi dhe më gjerë në rajon, si dhe mundësinë e vendosjes së produkteve në tregun rajonal.
<i>Buxheti total dhe burimi i financimit:</i> 7500 euro Komuna Tuzi
<i>Grupet/përdoruesit e synuar:</i> Prodhuesit bujqësorë të regjistruar nga zona e Komunës së Tuzit si dhe të interesuar të tjerë.
<i>Periudha e zbatimit dhe zbatimit:</i>

Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2024

Monitorimi dhe vlerësimi:

Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural.

FUSHA: Bujqësia dhe zhvillimi rural

OBJEKTIVI STRATEGJIK: Mbështetja e shërbimeve të përgjithshme në bujqësi

Prioriteti 10: Edukimi i prodhuesve bujqësor dhe vizita në ferma që aplikojnë teknologji moderne

Përshkrimi i masës:

Pavarësisht potencialit të mirë për prodhimin e ushqimit, për të prodhuar ushqim të sigurt nevojiten investime të konsiderueshme financiare, edukim dhe zhvillim i ndërgjegjësimit të prodhuesve dhe kthim në ekonominë qarkulluese.

Menaxhimi i burimeve njerëzore është një filozofi e re që është rezultat i ndryshimeve në botën moderne dhe rëndësisë që i kushtohet njerëzve dhe potencialit të tyre. Kur flasim për burimet njerëzore, nënkuptojmë prodhuesit bujqësorë të cilët duhet të menaxhohen në atë mënyrë që të jenë të vetëdijshëm për rëndësinë e rolit të tyre në shoqëri. Prodhuesit janë një burim i rëndësishëm ndaj të cilit duhet të tregohet shkalla më e lartë e vëmendjes dhe interesit. Një aktivitet i rëndësishëm është edukimi i vazhdueshëm i prodhuesve me synimin për të arritur cilësinë e produktit.

Arsimimi është një nga format më të rëndësishme të kapitalit njerëzor dhe investimet në të sjellin efekte disa herë më të mëdha se pajisjet. Njohuria dhe edukimi janë mënyra më efektive për të arritur konkurrencën në treg.

Masa e propozuar përfshin edukimin e prodhuesve të interesuar bujqësorë si dhe vizita në fermat bujqësore që aplikojnë teknologji moderne dhe prodhojnë ushqim të shëndetshëm.

Qëllimi dhe objektivi:

Qëllimi i zbatimit të kësaj mase është edukimi i prodhuesve bujqësorë në mënyrë të tillë që të futin teknologji moderne të prodhimit të ushqimit në fermat e tyre.

Qëllimi i zbatimit të kësaj mase është përvetësimi i njohurive nga teknologjitë e reja, shmangia e njohurive të vjetruara, sukcesi në punë, orientimi i të rinjve drejt përfitimit të prodhimit bujqësor në rastin e aplikimit të teknologjive të reja, si dhe rritja e konkurrueshmërisë.

Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:

Procedura e zbatimit përfshin mbajtjen e një fokus grupi, d.m.th. prodhuesit e interesuar bujqësor. Kriteret për përcaktimin e fokus grupit do të jenë prodhuesit nga fusha e bujqësisë ku sipas mendimit tonë dhe të dhënave nga terreni mungon aplikimi i teknologjisë moderne dhe prodhimi i të cilëve është në nivelin më të ulët.

Aktivitetet që lidhen me këtë masë janë përcaktimi i zonave, fokus grupeve, organizimi i edukimit apo vizita në ferma lokale apo rajonale.

Rezultati i projektit (rezultatet e pritshme):

Edukimi dhe zhvillimi i ndërgjegjësimit për rëndësinë e aplikimit të teknologjisë moderne në mënyrë të tillë që të prodhohet ushqim i shëndetshëm dhe të bëhet prodhim fitimprurës.

Treguesit e daljes:

Marrja e njohurive për aplikimin e teknologjisë moderne dhe ndërgjegjësimi për monitorimin e trendit të teknologjisë moderne dhe aplikimin e saj.

Pala përgjegjëse:

Komuna, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural

Buxheti total dhe burimi i financimit:

4000 euro Komuna Tuzi

Grupet/përdoruesit e synuar:

Prodhuesit bujqësorë të interesuar

Periudha e zbatimit dhe zbatimit

Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2024

Monitorimi dhe vlerësimi:

FUSHA: Kujdesi shëndetësor i popullatës

OBJEKTIVI STRATEGJIK: Parandalimi për mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit

Prioriteti 11: Dezinfektimi, dezinfektimi dhe kontrolli i dëmtuesve

Përshkrimi i projektit:

Ashesimi i organizmave që mund të jenë bartës të sëmundjeve infektive, rezervuarët e tyre, shkaktojnë reaksione alergjike, kanë efekte toksike ose janë ndryshe të dëmshme për njerëzit dhe mjedisin është një nga qëllimet prioritare. Për shkak të situatës aktuale dhe alarmante epidemiologjike në botë vitet e fundit për sa i përket kontraktimit të një grupi sëmundjesh infektive të transmetueshme (kemi regjistruar raste të etheve të Nilit Perëndimor, leishmaniozës, raste të importuara viruset e malaries, ZIKA dhe Covid-19 dhe sëmundje të tjera të këtij grupi) dezinfektimi sistematik në kohë dhe kontrolli i dëmtuesve kanë një rëndësi të madhe në kontrollin e sëmundjeve të transmetuara nga vektorët. Sëmundja e transmetueshme “lëkura me gunga” te kafshët ka shkakuar dëme të mëdha te fermerët në periudhën e kaluar dhe është përhapur përmes mushkonjave, gjë që shkaktoi konsumimin e fondeve të konsiderueshme për riparimin e dëmeve dhe kompensimin e familjeve të prekura. Për të ndaluar transmetimin e sëmundjeve infektive, është e nevojshme të zbatohen masat adekuate të mbrojtjes parandaluese, si dezinfektimi, dezinfektimi dhe kontrolli i dëmtuesve. Zhvillimi dhe zbutja e qëndrueshme e reziqeve natyrore në fushën e mbrojtjes së njerëzve dhe të bujqësisë (shëndeti i kafshëve shtëpiake dhe kulturave bimore), ndër të tjera, përfshin rregullimin e popullatës së mikroorganizmave të dëmshëm, insekteve dhe brejtësve që mund të jenë shkak i transmetimit të sëmundjeve infektive si te njerëzit ashtu edhe te kafshët shtëpiake.

Është dhënë mbështetje për dezinfektimin parandalues, dezinfektimin dhe kontrollin e dëmtuesve në të gjitha vendbanimet në territorin e komunës së Tuzit për zbatimin në terren dhe teknik të këtyre masave, dhe sipas urdhrit, porosisë apo kërkesës së autoriteteve shtetërore inspektuese, në përputhje me ligjin.

Qëllimi dhe qëllimi i projektit:

Veprimi parandalues dhe trajtimi larvicid për asgjësimin e mushkonjave, si të larvave ashtu edhe të të rriturave, mund të kryhet vetëm nga një person juridik që ka autorizim dhe certifikatë për këtë lloj pune, staf të trajnuar dhe pajisje dhe mjete të përshtatshme pune, dhe pas dorëzimit të Ofertës dhe nënshkrimit të kontratës me përfaqësuesin e komunës për këtë lloj shërbimi.

Qëllimi i zbatimit të kësaj mase është zbutja e ndikimit të rreziqeve natyrore, rritja e nivelit të mbrojtjes së shëndetit të njerëzve dhe kafshëve shtëpiake nga sëmundjet ngjitëse, rregullimi i mikroorganizmave të dëmshëm, insektet dhe brejtësit, mbrojtja e biodiversitetit dhe zhvillimi i qëndrueshëm i bujqësisë.

Detyrimet e kontraktorit dhe klientit do të përcaktohen më afër përmes kontratës së nënshkruar nga të dyja palët.

Procedura dhe aktivitetet e zbatimit:

- Pas dorëzimit të urdhrit, porosisë ose kërkesës së organit shtetëror inspektues ose kërkesë tjetër në varësi të nevojës reale dhe objektive, do të fillojë zbatimi i masës.
 - shpallja e tenderit;
 - përzgjedhja e kontraktorëve;
 - Vendim për formimin e organit mbikëqyrës për monitorimin e zbatimit të masës;
 - realizimi i masës;
 - Dorëzimi i raporteve nga autoriteti mbikëqyrës dhe
 - pagesa e mjeteve në xhiro llogarinë të përmbaruesit.

Rezultati i projektit (rezultati i pritsbëm):

Masat mbrojtëse parandaluese të zbatuara do të ndikojnë në uljen e numrit të agjentëve transmetues të sëmundjeve, gjë që do të ndikojë në përmasa më të vogla ose mungesë të plotë të shfaqjes së sëmundjeve infektive të transmetuara nga vektorët.

Treguesit e daljes:

Mbrojtja parandaluese e mjedisit dhe e shëndetit të njeriut.

Pala përgjegjëse:

Komuna, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural

Buxheti total dhe burimi i financimit:

12,500.00 EUR, Komuna Tuzi

Grupet/përdoruesit e synuar:

Nxënës të shkollave fillore dhe banorë të komunës.

Periudha e zbatimit dhe zbatimi

Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, 2024

Monitorimi dhe vlerësimi:

Komuna e Tuzit, Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural

1046

R A P O R T MBI DISKUTIMIN PUBLIK TË ZHVILLUAR

me rastin e Draftit të Programit të masave mbi mënyrën, kushtet dhe dinamikën e zbatimit të masave të Politikës Agrare për vitin 2024 - Agrobuxheti

Sipas Konkluzionit numër 01-307/24-330/2 prej më 22.01.2024., kryetari i Komunës së Tuzit, në pajtim me dispozitat e Ligjit mbi vetëqeverisjen lokale dhe Vendimin mbi pjesëmarrjen e popullsisë lokale në kryerjen e punëve publike, ka përcaktuar Draftin e Programit të masave mbi mënyrën, kushtet dhe dinamikën e zbatimit të masave të Politikës Agrare për vitin 2024 - Agrobuxheti, së bashku me Diskutimin Publik, i cili është publikuar në faqen e internetit të komunës së Tuzit www.tuzi@tuzi.org.me dhe u është dorëzuar këshilltarëve të Kuvendit të Komunës së Tuzit dhe organeve të vetëqeverisjes lokale të Komunës së Tuzit.

Drafti i Programit të masave mbi mënyrën, kushtet dhe dinamikën e zbatimit të masave të Politikës Agrare për vitin 2024 - Agrobuxheti, është vënë në diskutim publik në afat prej 15 -të ditësh duke filluar më 22.01.2024., e duke përfunduar më 05.02.2024.

Diskutimin publik në formë elektronike, me shkrim dhe me gojë e ka zhvilluar komuna e Tuzit. Gjatë diskutimit publik, qytetarëve dhe pjesëmarrësve të tjerë iu dha mundësia të shprehin mendimet e tyre me shkrim, në mënyrë elektronike dhe me gojë.

Sipas programit të përcaktuar të diskutimit publik, më 30 janar 2024 në ambientet e Kuvendit Komunal në Tuz është mbajtur diskutimi publik qendror, duke filluar nga ora 10:30. Në debatin publik qendror morën pjesë 22 pjesëmarrës, 12 prej të cilëve plotësuan fletët e vlerësimit, prej të cilëve 11 vlerësuan me 5, ndërsa një pjesëmarrës në debatin publik me 4 pikë, duke vlerësuar kështu suksesin e tij. Seanca qendrore publike u ndoq nga përfaqësues të akredituar të mediave të shkruara dhe elektronike.

Në Diskutimin Publik qendror, përfaqësuesit e hartuesve të aktit ishin Imeta Gjoka, sekretare e Sekretariatit për bujqësi dhe zhvillim rural, zyrtarët Sandra Ljekočević dhe Adnan Drešević.

Prezantimin hyrës të Draftit të Programit të masave e bëri Ismeta Gjoka, Sekretare e Sekretariatit për Bujqësinë dhe Zhvillimin Rural, duke shpjeguar kuadrin legjislativ për miratimin e Draftit të programit të masave për kushtet, mënyrën dhe dinamikën e zbatimit të masave e politikës Agrare, për vitin 2024 - Agrobuxheti.

Përkatësisht, Programi i Masave që miratohet nga Kuvendi i Komunës sjellet në bazë të nenit 20 paragrafit 1 të Ligjit për Bujqësi dhe Zhvillim Rural ("Fleta Zyrtare e Malit të Zi" nr. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 dhe 51/17), dhe në lidhje me nenin 24 paragrafin 1 pikën 22 të Statutit të Komunës së Tuzit ("Fleta Zyrtare e Malit të Zi - dispozitat komunale", nr. 24/10, 05/20), si dhe nenin 3 paragrafin 2, 3, dhe 4 të Vendimit për nxitjen dhe investimet në zhvillimin bujqësor të Komunës së Tuzit ("Fleta Zyrtare e Malit të Zi - dispozitat komunale", nr. 46/21). Me

këtë program masash, masat e politikës bujqësore përcaktohen për nxitjen e bujqësisë në vitin 2024, përmes subvencioneve për prodhimin dhe ofrimin e shërbimeve, ajo shpjegoi çdo linjë në detaje rreth aktiviteteve dhe procedurave të zbatimit. Sekretarja e Sekretariatit theksoi se Programi i Masave dhe Mjeteve është paraparë të realizohet nga buxheti i komunës për vitin 2024, i cili është miratuar nga Kuvendi i Komunës.

Pas prezantimit dhe shpjegimit të masave të propozuara për zhvillimin e bujqësisë, të pranishmëve iu dha mundësia të komentojnë projektin e programit dhe masave përmes konceptit të pyetjeve. Pyetjet e para në debatin publik qendror i bëri pjesëmarrësi Lindon Sinistaj, ai kërkoi të shpjegojë pak më hollësisht pse vitin e kaluar fondet për blegtorin janë paguar në shumë më të vogël se sa ishte premtuar. Sekretarja e sekretariatit sqaroi se kjo masë është zbatuar për herë të parë nga sekretariati dhe se fondet janë planifikuar në bazë të të dhënave që kanë të bëjnë me numrin e bagëtive në zonën e komunës së Tuzit të marra nga të dhënat e ministrisë përkatëse. Të dhënat e ministrisë përkatëse që morëm nuk përputheshin me numrin e bagëtive në terren, që do të thotë se numri i bagëtive ishte më i lartë në terren. Për këtë arsye, mjetet e parashikuara për këtë masë janë shpërndarë në mënyrë proporcionale, si dhe është ulur proporcionalisht shumën për fermer.

Pjeter Ivezaj foli me bletarët dhe vlerësoi vlerën prej 25 mijë eurosh që programi ka ndarë për zhvillimin e bletarisë. Ai dha disa sugjerime se si të shpërndahen mjetet e kësaj mase. Ai sugjeroi që bletarët të shpërndahen proporcionalisht me 20 mijë euro dhe bazë të jetë numri i shoqërive të bletëve dhe shoqatës së bletarëve "Bletari" t'i ndahen 5 mijë euro, të cilat do të përdoren posaçërisht për blerjen e pajisjeve, d.m.th. laptopë dhe printera, që do të ndihmonin në fillimin e brendimit të mjaltit. Ai sugjeroi gjithashtu se mund të jepen disa mjete për bletarët e rinj për t'i ndihmuar ata të fillojnë bletarinë. Ai sugjeroi që panairi i bletarisë të mbahet në muajin gusht në orët e pasdites sepse atëherë do të ishin të pranishëm një numër më i madh i njerëzve dhe ekspozuesve dhe panairi do të kishte një efekt më të madh.

Ismeta Gjoka falënderoi për sugjerimet dhe tha se propozimet do të shqyrtohen, por tani për tani, si viti i parë për asistencën e bletarisë, beson se mjetet do të përdoren më së miri në mënyrën e propozuar.

Zef Dedvukaj ka shtruar një pyetje në lidhje me ndihmën për kompensimin e dëmeve nga fatkeqësitë natyrore të ndodhura në vitin 2022, të cilat janë premtuar por nuk janë paguar. Po ashtu për korrje tha se vitin e kaluar ka pasur korrje të keqe dhe se ka ulur prodhimin nga 16 në 4 hektarë. Ai deklaroi se në bujqësi ka problem me mbetjet, veçanërisht me ambalazhimin e pesticideve, tubave të sistemit vaditës pikë-pikë përdorura të pikave, plasmaset e zeza etj. që fermerëve që i hedhin këto mbeturina vend e pavende të mos u paguhet subvencione. Ai vlerësoi mbajtjen e trajnimeve për fermerët, se është një gjë e mirë dhe e dobishme. Ai vlerësoi edhe trajtimin e mushkonjave sepse po të mos kishte ndodhur situata do të ishte shumë e vështirë. Në fund ai deklaroi se propozimi i buxhetit për bujqësi është i shkëlqyer, vetëm nëse fermerët disiplinohen pak.

Të njëjtën pyetje ka bërë edhe Martin Camaj, nëse është planifikuar diçka në buxhet për dëmshpërblimin e dëmeve të shkaktuara nga breshëri.

Ismeta Gjoka deklaroi se është bërë vlerësimi i dëmeve dhe se kjo është kompetencë që ne kemi, mjetet e ndara për këtë ndryshim nuk janë në buxhet dhe se nuk di nëse ndonjë organ tjetër komunal ka ndarë mjete për këtë qëllim. Sekretariati ka një Vendim themelor për nxitjen e bujqësisë, në bazë të të cilit është duke u zhvilluar programi i masave dhe se ky vendim parasheh pjesëmarrjen e komunës në policën e sigurimit të prodhimit, por jo kompensimin e dëmeve. Por, kjo masë nuk u propozua këtë vit për arsye se një numër i vogël i prodhuesve paguajnë policat e sigurimit për të mbjellat dhe bagëtinë e tyre, se procedura e sigurimit është shumë komplekse dhe për këto arsye nuk ishte përfshirë në programin e vitit 2024.

Amdija Ljukoviq kërkoi sqarime nëse ky buxhet ka të bëjë me buxhetin e shtetit dhe si do të shpërndahen 295,000.00 euro për prodhuesit. Pasi sekretariati sqaroi se mjetet do të shpërndahen në mënyrë proporcionale dhe se të gjithë prodhuesit do të marrin mjete në bazë të prodhimit të tyre, Ljukoviq u kënaq me përgjigjen, shpjegimin, dhe vlerësoi masën si dhe mënyrën e shpërndarjes.

Valjento Camaj propozoi që të vendoset një kufi për shumën e paguar në lidhje me mbështetjen për njësi sipërfaqe dhe të jepet një masë më e madhe mbështetjeje për ata që prodhojnë më pak. Ismeta Gjoka ka deklaruar se të gjitha detajet do të saktësohen përmes diskutimit publik.

Aleksander Camaj ka komentuar masën për mbështetjen e mbrojtjes së bimëve, më konkretisht mbrojtjen e hardhisë, se shumica prej 6000€ është e vogël për arsye se çdo trajtim për hektar është 100-200 euro për një trajtim. Ai gjithashtu deklaroi se sezoni i kaluar ishte shumë i keq për vreshtarinë dhe se është bërë pak për t'i ndihmuar. Sekretarja Ismeta Gjoka theksoi rëndësinë e kësaj mase dhe theksoi synimet e saj, që është prodhimi i ushqimit të shëndetshëm, pasi një nga kriteret është mbajtja e evidencës për përdorimin e pesticideve për mbrojtjen e vreshtave. Ajo ka theksuar se do ta shqyrtojë propozimin dhe nëse ka vend do të rrisë mjetet për këtë masë.

Vasel Nucullaj ka folur për problemin e rrugës për në Katun Koshticë, ka thënë se do të ishte mirë që të bëhet diçka në drejtim të rehabilitimit të asaj rruge sepse është në gjendje shumë të keqe. Ai po ashtu tha se është shumë e rëndësishme që pagesat në blegtori të bëhen rregullisht. Ismeta Gjok tha se ajo rrugë ka qenë e keqe që nga kohërat e lashta, se rehabilitimi dhe asfaltimi i mundshëm i asaj rruge është një barrë shumë e madhe për pushtetin lokal. E vetmja gjë që mund të ndihmojmë në këtë moment është një letër drejtuar Ministrisë kompetente.

Emir Paljeviq ka theksuar problemin me vërshimet nga përroi Urrela, se duhet pastrimi apo thellimi i këtij përroi sepse pjesa nga Kodrabudani deri te liqeni është vazhdimisht e përmytur dhe se nga kjo ka dëme për çdo vit. Komuna duhet të sanksionojë edhe fermerët që hedhin mbeturina në shtratin e këtij përroi.

Lindon Sinishtaj pyeti për mundësinë e futjes së njëfarë mbështetjeje për fermerët e rinj, nëse jo këtë vit, atëherë në vitet e ardhshme. Do të ishte gjithashtu e dobishme të ndihmohej me infrastrukturë. Ismeta Gjoka tha se masat e miratuara nga Sekretariati për Bujqësi dhe Zhvillim Rural janë në përputhje me mundësitë financiare dhe se kemi vendosur që këto janë prioritetet tona për këtë vit.

Pashko Dedvukaj tha se ka nevojë për trajnime, për dërgimin e produkteve në Panairin e Bujqësisë dhe për të mësuar për teknologjitë e reja. Ai po ashtu deklaroi se panairët bujqësorë duhet të ftohën kompani, restorante, supermarkete, etj., sepse këta janë target grupi i prodhuesve tanë bujqësorë për plasimin e produkteve dhe jo individët që blejnë sasi më të vogla. Vreshtaria kontribuon më së shumti në turizëm, mungesën e tabelave informuese ku ndodhen vreshtat e të ngjashme.

Në Diskutimin publik qendror morën pjesë 22 pjesëmarrës.

Diskutimi Publik përfundoi në orën 12:00.

Me e-mail arritën disa mendime dhe sugjerime nga Alban Sinishtaj dhe Gjergj Camaj, të cilët sugjerojnë që masa që lidhet me pagesat direkte për njësi sipërfaqe të kufizojë shumën e paguar për një prodhues si dhe për prodhuesit më të vegjël, më konkretisht ata që prodhojnë sipërfaqe prej më pak se 2 ha, mbështetja të jetë më e madhe. Ata sugjerojnë gjithashtu që një nga kriteret të jetë vendbanimi sepse synimi ynë është të mbështesim prodhuesit tanë dhe jo dikë që jeton në komuna të tjera. Sugjerimet e tjera janë kryesisht të natyrës teknike.

Mendimet dhe sugjerimet e saj me e-mail i ka paraqitur Amra Pepiq, anëtare e shoqatës së bletarëve "Bletari", e cila vlerëson se mjetet e parashikuara për mbështetjen e bletarisë janë në nivel të lakmueshëm, me sugjerimin që ato të shpërndahen në mënyrë që të ndahen 2,000,00€ për blerjen e laptopëve dhe printerëve, për nevojat e shoqatës, 1,500,00€ për fillimin e procedurës për brendimin e mjaltit të prodhuar në zonën e komunës së Tuzit, 3,000,00€ për trajnimin e bletarëve dhe organizimin e panairove. Ajo gjithashtu komentoi se 10 € për koshere të bletëve janë shumë pak siç parashikohet nga masa dhe se 15 €/ për koshere do të ishin mjaft solide.

Sigurisht, sekretarja e Sekretariatit për bujqësi dhe zhvillim rural së bashku me kolegët e vet do t'i shqyrtojnë mendimet dhe sugjerimet e dhëna gjatë Diskutimit Publik dhe ato të arritura përmes postës elektronike. Në rastet kurë sugjerimet janë në kuadër të mundësive të realizimit të njëjtat do të inkorporohen në Program. Pas hartimit të Programit të masave, pra versionit përfundimtar, ata që kanë dhënë vërejtje dhe sugjerime do të informohen në formë të shkruar.

Raporti u hartua nga: Adnan Drešević

Drešević Adnan

SEKRETARJA
Ismeta Gjoka



IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	OPŠTINA TUZI
NAZIV PROPISA	PROGRAM MJERA ZA REALIZACIJU SREDSTAVA ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE U OPŠTINI TUZI ZA 2024. GODINU - AGROBUDŽET
<p>1. Definisane probleme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<p>Predloženi akt je redovni godišnji program koji Opština Tuzi-Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj donese i odnosi se na mjere subvencija za tu godinu. Prije donošenja ovog akta Sekretarijat za poljoprivredu je vodio i javnu raspravu gdje su poljoprivredni proizvođači izneli svoja mišljenja i predloge za mjere koje oni misle da treba uključiti ovim programom. Nakon javne rasprave Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj je izradio finalnu formu programa u koji su uvršteni mnogi od predloga koji su iznjeti u javnu raspravu. Ovim aktom će se dodatno podstići poljoprivreda u našoj opštini jer je agrobudžet za 2024 u iznosu od 574 000 eura jedan od najvećih kad su u pitanju crnogorske opštine i ako je Tuzi relativno mlada i mala opština. Ovim aktom se definišu mjere koje će biti realizovane za ovu godinu, i u slučaju da se ovaj akt ne donese ne bi imali pravni okvir za realizaciju ovih mjera.</p>	
<p>2. Ciljevi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? - Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo. 	
<p>Ovim aktom se utvrđuju mjere agrarne politike, za podsticanje poljoprivrede u 2024. godini (u daljem tekstu program), putem subvencija za proizvodnju i pružanje usluga. Sredstava predviđena ovim programom, opredijeljena su Budžetom Opštine Tuzi za 2024. godinu i iznose 574.000,00 eura. Sve mjere koje su navedene u ovom aktu su u saglasnosti sa Odlukom o podsticajima i investiranju u razvoj poljoprivrede Opštine Tuzi ("Službeni list Crne Gore-opštinski propisi", br. 20/23). Na ovu odluku opština je dobila pozitivno mišljenje jer su sve mjere usklađene sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju.</p>	

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Opcija status quo, odnosno odsustvo regulatorne promjene, nije uopšte razmatrana, jer je Program mjera za realizaciju mjera za razvoj poljoprivredne proizvodnje redovni godišnji akt za koji smo dobili o sugestiju od nadležnog Ministarstva za izradu istog. Mišljenja smo da je ovaj način najviše transparentan i pravedan.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Ovim aktom će se subvencionisati poljoprivredni proizvođači iz teritorije opštine Tuzi. Svim predloženim mjerama preko 300 poljoprivrednih proizvođača će steći parvo na subvenciju. Cilj za preduzimanje ovakve mjere je održavnaje poljoprivrede kao jedne od kritičnih i krucijalnih grana društva, povećanje ukupne obradive površine, povećanje kvaliteta proizvodnje, rast konkurentnosti, rast prihoda poljoprivrednih gazdinstava i dr. u Opštini Tuzi

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Dbrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore, sredstva koja su predviđena ovim aktom se nalaze u Budžetu opštine Tuzi za 2024. godinu. Prilikom obračuna ovih izdataka korišćena je baza podataka koju koristi Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj kao i baza podataka Ministarstva. Pošto se mjere realizuju svake godine nije bilo većih poteškoća u obračunu finansijskih izdataka.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

O Nacrtu ovog akta sprovedena je javna rasprava, nakon čega je sačinjen izvještaj sa iste. Pristuno je bilo preko 20 poljoprivrednih proizvođača koji su dali svoje sugestije i mišljenja. Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj je uvažavao mišljenja koje se tiču Prioriteta 1 direktna plaćanja po jedinici površine kao i prioritetu 7 programa zaštite bilja.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Ne očekuju se prepreke za implementaciju ovog zakona.

Da bi se ispunili ciljevi, biće preduzeto niz mjera i aktivnosti, a posebno kontakt sa Sekretarijatom za finansije o stanju raspoloživosti sredstva za realizaciju navedenih mjera. Glavni indikatori da su ispunjeni ciljevi je održavanje i razvoj poljoprivrede, povećanje broja poljoprivrednih proizvođača, poboljšavanje standarda poljoprivrednih proizvođača ... Za monitoring je nadležan Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.

Datum i mjesto

20.03.2024. godine



PREDSJEDNIK OPŠTINE,

ON GJELAB